

A Szentai-erdő (HUDD20063)

**kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

2021

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
7625 Pécs, Tettye tér 9.
Telefon: +36 72 517 200

Felelős tervező
Miókovics Eszter

Közreműködő szakértők
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TERÜLET AZONOSÍTÓ ADATAI	4
1.1 NÉV	4
1.2 AZONOSÍTÓ KÓD	4
1.3 KITERJEDÉS	4
1.4 A KIJELÖLÉS ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ FAJOK ÉS/VAGY ÉLŐHELYEK	4
1.4.1 A terület jelölő élőhelyei.....	4
1.4.2 A terület jelölő fajai.....	5
1.5 ÉRINTETT TELEPÜLÉSEK	6
1.6 EGYÉB VÉDETTSEGI KATEGÓRIÁK.....	6
1.7 TERVEZÉSI ÉS EGYÉB ELŐÍRÁSOK	10
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	10
1.7.2. Településrendezési eszközök (Országos rendezési tervkataszter szerint).....	10
1.7.3 Körzeti erdőtervek.....	11
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek.....	11
1.7.5 Halgazdálkodási tervek	12
1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv	12
1.7.7. Egyéb tervek	12
2. VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐK	13
3. KEZELÉSI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA	19
3.1 TERMÉSZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉS, A TERÜLET RENDELTETÉSE	19
3.1.1. Fő célkitűzések.....	19
3.1.2. További célok.....	19
3.2 KEZELÉSI JAVASLATOK	20
3.2.1 Élőhelyek kezelése	22
KE-1 Természetes és természetszerű keményfás erdők	26
KE-2 Természetes és természetszerű puhafás erdők	30
KE-3 Jellegtelen honos fafajú erdők és fiatalosok	35
KE-4 Idegenhonos és tájidegen fafajú erdők	38
KE-5 Természetközeli fátlan vizes élőhelyek és lápok	41
KE-6 Tavak, álló-, és folyó vizek	43
KE-7 Természetszerű gyepek	45
KE-8 Degradált gyepek és magaskórósok	48
KE-9 Szántók és nyiladékok.....	49
KE-10 Egyéb, az emberi tevékenység által meghatározott élőhelyek	52
3.2.2 Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	54
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	54
3.2.4. Kutatás, monitorozás	54
3.2.5. Mellékletek:	55
3.2.6. A tervezési terület erdőrészeit/helyrajzi számait érintő kezelési egységek.....	60
3.3. A KEZELÉSI JAVASLATOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEHETSÉGES ESZKÖZEI A JOGSZABÁLYOK ÉS A TULAJDONVISZONYOK FÜGGVÉNYÉBEN	67
3.3.1. Agrártámogatások	67
3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer	67
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer.....	68
3.3.2. Pályázatok	69
3.3.3. Egyéb.....	70
3.4. A TERV EGYEZTETÉSI FOLYAMATÁNAK DOKUMENTÁCIÓJA	71
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	71
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	73
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	74

1. A terület azonosító adatai

1.1 Név

Tervezési terület neve:	Szentai-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
--------------------------------	---

1.2 Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUDD20063
---------------------------------------	-----------

1.3 Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	19527,57 ha
---------------------------------------	-------------

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1 A terület jelölő élőhelyei

A jelölő fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület hivatalos adatlapjának (Standard Data Form - SDF) 2020-ban érvényben lévő változatát vettük alapul.

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
2340*	Pannon kilúgozódott dűnék
3130	Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval
3160	Természetes disztróf tavak és tavacskák
6410	Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>)
7140	Tőzegmohás lápok és ingólápok
91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91F0	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>)
91L0	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)
91M0	Pannon cseres-tölgyesek

* = kiemelt jelentőségű

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
7230	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
6260	Pannon homoki gyepek

1.4.2 A terület jelölő fajai

Közösségi jelentőségű növényfajok előfordulását a Standard Data Form (SDF) a „Szentai-erdő” kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területéről (HUDD20063) az alábbiakat rögzíti. A tervekészítéshez kapcsolódó terepi adatgyűjtési munkák során a vizsgált területen egy új, közösségi jelentőségű növényfaj előfordulása vált ismertté.

Irányelv melléklete	Magyar név / Tudományos név
II. és IV.	aldrovanda / <i>Aldrovanda vesiculosa</i>
II. és IV.	szíveslevelű-hídör / <i>Caldesia parnassifolia</i>
II. és IV.	mocsári teknős / <i>Emys orbicularis</i>
II. és IV.	vérfü-hangyaboglárka / <i>Maculinea teleius</i>
II.	kerekvállú állasbogár / <i>Rhysodes sulcatus</i>

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok

Irányelv melléklete	Magyar név / Tudományos név
II.	hasas törpecsiga / <i>Vertigo moulinsiana</i>
II.	díszes tarkalepke / <i>Euphydryas maturna</i>
II.	keleti lápibagoly / <i>Arytrura musculus</i>
II. és IV.	sárga gyapjasszövő / <i>Eriogaster catax</i>
II.	*csíkos medvelepke / <i>Callimorpha quadripunctaria</i>
II. és IV.	skarlátbogár / <i>Cucujus cinnaberinus</i>
II. és IV.	nagy hőscincér / <i>Cerambyx cerdo</i>
II. és IV.	nagy szarvasbogár / <i>Lucanus cervus</i>
II. és IV.	vöröshasú unka / <i>Bombina bombina</i>
II. és IV.	közönséges denevér - <i>Myotis myotis</i>
II. és IV.	nyugati piszedenevér - <i>Barbastella barbastellus</i>
II. és IV.	vidra / <i>Lutra lutra</i>

*kiemelt jelentőségű jelölő faj

1.5 Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Bélavár	Somogy	705,0152	3,61	13,11
Berzence	Somogy	1341,0575	6,88	42,67
Bolhás	Somogy	531,7535	2,72	23,34
Csurgó	Somogy	354,0992	1,81	5,96
Háromfa	Somogy	60,8447	0,31	6,15
Heresznye	Somogy	458,9046	2,35	10,89
Iharos	Somogy	793,6305	4,06	34,99
Iharosberény	Somogy	1035,1299	5,30	20,84
Inke	Somogy	497,5909	2,55	9,61
Kaszó	Somogy	1935,9418	9,92	86,14
Somogyacsicsó	Somogy	675,7402	3,46	54,59
Somogyszob	Somogy	1071,5818	5,49	26,74
Somogyudvarhely	Somogy	1271,8275	6,51	31,47
Szenta	Somogy	5523,2865	28,28	85,67
Tarany	Somogy	2122,7018	10,87	38,82
Vése	Somogy	67,8164	0,35	1,58
Vízvár	Somogy	1080,6508	5,53	33,52
Összesen:		19527,5728	100,0	

1.6 Egyéb védettségi kategóriák

Baláta-tó Természetvédelmi Terület

Törzskönyvi szám: 6/TT/42

Kiterjedése: 447,5 hektár

Ebből fokozottan védett: 219,6 hektár

Hatályba lépés éve: 1942

Védetté nyilvánítva: 505510/1941.I.b.3.

Kaszó: 0302/2a, 0302/2b, 0302/2c, 0302/2d, 0302/2f, 0302/2g, 0302/2h, 0302/2j, 0302/2k, 0302/2l, 0302/2m, 0303/1a, 0303/1b, 0303/1c, 0303/1d, 0303/1f, 0303/1g

Szenta: 0123/14a, 0123/14b, 0123/14c, 0123/14d, 0123/14f, 0123/14g, 0123/14h, 0123/14j,

0123/14k, 0123/14l, 0123/14m, 0123/14n, 0123/14p, 0123/14r, 0123/14s
Védett terület nagysága: 342 ha

A Baláta-tó erdőrezervátum

Erdőrezervátummá nyilvánítás és természetvédelmi kezelési terv kihirdetése: 19/2008 (VIII.22.) KvVM rendelettel

A Baláta-tó erdőrezervátum magterületének ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai és erdőtervi jelei:

Szenta

0123/14 hrsz.-ból 76,1 ha (2G, 2H, 2L, 8A, 8F, 8I, 8NY erdőrészek)

Natura 2000 hálózat

A tervezési terület részben átfed a Belső-Somogy (HUDD10008) Különleges Madárvédelmi Területtel.

A Különleges Madárvédelmi Területtel érintett terület 7725,37 ha.

Országos Ökológiai Hálózat:

A tervezési terület teljes egészében részét képezi az Országos Ökológiai Hálózat magterület övezetének.

Az Országos Ökológiai Hálózat magterületével érintett terület: 19527,57 ha

Ex lege lápok:

Település	Kód	HRSZ	Védetté nyilvánító jogszabály száma	Terület ha
Bolhás	DD217	018/1	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,009814
Bolhás	DD36	038	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,452263
Bolhás	DD240	038	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,682694
Bolhás	DD221	040/23	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	2,917939
Bolhás	DD222	040/26	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,732653
Bolhás	DD223	040/38	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,209859
Bolhás	DD224	040/39	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,179725
Bolhás	DD220	040/69	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	2,620024
Bolhás	DD219	040/75	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,583941
Bolhás	DD31	040/75	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,692735
Bolhás	DD32	040/75	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,326364
Bolhás	DD33	040/75	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,636657
Bolhás	DD47	040/75	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,421786
Bolhás	DD56	040/75	8005/2001. (MK 156.) KöM	3,311235
Bolhás	DD57	040/75	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,90478
Bolhás	DD211	040/75	8005/2001. (MK 156.) KöM	3,137621
Bolhás	DD218	040/75	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,108599
Bolhás	DD58	040/76	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,219137
Bolhás	DD218	040/76	8005/2001. (MK 156.) KöM	4,940996
Bolhás	DD211	040/78	8005/2001. (MK 156.) KöM	4,574566
Bolhás	DD217	039/5a	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	9,413295
Bolhás	DD217	039/5b	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	2,350823
Bolhás	DD217	039/5c	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	2,939971
Bolhás	DD217	039/5c	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,779754
Bolhás	DD217	039/5c	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,032352
Bolhás	DD217	039/5c	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,046036
Bolhás	DD217	039/5d	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,269721
Bolhás	DD217	039/6	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	6,266253

Bolhás	DD221	040/17	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,007981
Bolhás	DD217	039/2a	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,520944
Bolhás	DD217	039/2a	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,035904
Bolhás	DD217	039/2a	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,962215
Bolhás	DD217	039/2a	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,032022
Iharos	DD185	019	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,499312
Iharos	DD186	020/12	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,493649
Iharos	DD187	020/12	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,970561
Iharos	DD185	016	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,084598
Iharosberény	DD181	0123	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,169126
Iharosberény	DD182	0128/1	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,859601
Iharosberény	DD183	0128/3	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,363515
Iharosberény	DD182	0128/3	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,706606
Iharosberény	DD181	0122	8005/2001. (MK 156.) KöM	12,42161
Iharosberény	DD184	0137	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	10,85129
Inke	DD175	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,98261
Inke	DD176	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,789249
Inke	DD177	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,193281
Inke	DD178	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,340615
Inke	DD179	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	3,567599
Inke	DD7	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	3,06179
Inke	DD11	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,53798
Inke	DD12	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,808342
Inke	DD13	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,367399
Inke	DD193	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,673551
Inke	DD193	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,31042
Inke	DD8	087/1	8005/2001. (MK 156.) KöM	28,12249
Inke	DD8	087/3	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,010012
Kaszó	DD201	0463h	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,112378
Kaszó	DD37	0302/2m	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	2,430211
Kaszó	DD37	0302/2l	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	0,526314
Kaszó	DD189	0421a	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,711549
Kaszó	DD189	0421b	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,46036
Kaszó	DD189	0421c	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,405847
Kaszó	DD200	0450h	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,416194
Kaszó	DD30	0440d	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,291256
Kaszó	DD197	0440c	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,136278
Kaszó	DD30	0440a	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,592803
Kaszó	DD197	0440a	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,21476
Kaszó	DD189	0419g	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,104803
Kaszó	DD189	0419f	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,475087
Kaszó	DD198	0447b	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	2,498827
Kaszó	DD199	0447f	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	2,980824
Kaszó	DD197	0441h	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,276173
Kaszó	DD197	0441g	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,365166
Kaszó	DD5	0441g	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,661837
Kaszó	DD5	0441f	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,075386
Kaszó	DD5	0441c	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,000366
Kaszó	DD188	0316n	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,340732
Kaszó	DD191	0444c	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,083509
Kaszó	DD191	0444b	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,150926
Kaszó	DD15	0444a	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,011712
Kaszó	DD191	0444a	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,466858
Kaszó	DD16	0444a	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,439352
Kaszó	DD239	0444a	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,28742
Kaszó	DD16	0425/	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,242205

Kaszó	DD194	0442c	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	2,235677
Kaszó	DD195	0442c	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	2,068401
Kaszó	DD196	0442c	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,169498
Kaszó	DD181	0312/	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,921256
Kaszó	DD193	0428g	8005/2001. (MK 156.) KöM	12,51912
Kaszó	DD192	0428a	8005/2001. (MK 156.) KöM	6,041512
Kaszó	DD14	0426a	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,928866
Kaszó	DD8	0426a	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,915355
Kaszó	DD16	0426a	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,516543
Kaszó	DD8	0426b	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,060726
Somogyszob	DD202	030/110	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,842741
Somogyszob	DD203	030/110	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,686851
Somogyszob	DD204	030/110	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,81845
Somogyszob	DD206	030/110	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,357904
Somogyszob	DD207	030/110	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,860604
Somogyszob	DD38	030/110	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,791296
Somogyszob	DD61	030/110	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	4,296984
Somogyszob	DD62	030/110	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	2,001696
Somogyszob	DD64	030/110	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,335927
Somogyszob	DD65	030/110	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,762898
Somogyszob	DD66	030/110	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	3,464813
Szenta	DD215	0157/	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,811425
Szenta	DD213	0147/15	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,526588
Szenta	DD214	0147/15	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,633946
Szenta	DD212	0147/14	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,363947
Szenta	DD35	0147/14	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,260082
Szenta	DD48	0147/14	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,881973
Szenta	DD49	0147/14	8005/2001. (MK 156.) KöM	5,687492
Szenta	DD50	0147/14	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,173615
Szenta	DD51	0147/14	8005/2001. (MK 156.) KöM	1,139264
Szenta	DD52	0147/14	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,766995
Szenta	DD211	0126/3	8005/2001. (MK 156.) KöM	4,461664
Szenta	DD208	0123/9	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	0,950999
Szenta	DD209	0123/12	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	1,898354
Szenta	DD210	0123/12	Vidékfejlesztési értesítő 2012/1	2,112068
Szenta	DD37	0123/14a	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	100,0641
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	2,222948
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	1,089767
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	0,006081
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	0,620035
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	0,436059
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	6,46E-05
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	0,524155
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	2,856091
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	6,82526
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	0,000147
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	0,054214
Szenta	DD37	0123/14b	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	0,021469
Szenta	DD37	0123/14c	19/2008. (VIII. 22.) KvVM	9,034428
Tarany	DD226	087	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,932037
Tarany	DD227	087	8005/2001. (MK 156.) KöM	4,384517
Tarany	DD228	087	8005/2001. (MK 156.) KöM	3,770332
Tarany	DD70	087	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,71153
Tarany	DD71	087	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,073538
Tarany	DD72	087	8005/2001. (MK 156.) KöM	2,139684
Tarany	DD73	087	8005/2001. (MK 156.) KöM	0,410852

Tarany	DD74	087	8005/2001. (MK 156.) KÖM	1,307846
Tarany	DD75	087	8005/2001. (MK 156.) KÖM	13,57314
			Összesen:	396,5888

1.7 Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A Baláta-tó természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve:

19/2008. (VIII. 22.) KvVM rendelet a Baláta-tó természetvédelmi terület bővítéséről és erdőrezervátummá nyilvánításáról.

1.7.2. Településrendezési eszközök (Országos rendezési tervkataszter szerint)

Település	Típus	Határozatszám
Bélavár	Településszerkezeti terv	3/2009 (I.28.) határozat
Bélavár	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	2/2009 (I.28.) rendelet
Berzence	Településszerkezeti terv	15/2004. (III. 30.) határozat, módosítva 87/2015. (VIII.25.) hat.
Berzence	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	8/2004 (IV.06.) rendelet, módosítva 15/2015. (VIII.25.) rend.
Bolhás	Településszerkezeti terv	52/2000. (XII.04.) határozat
Bolhás	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	7/2000. (XII.06.) rendelet, módosítva 7/2016. (VI.30.) rend.
Csurgó	Településszerkezeti terv	119/2010. (IX. 23.) hat.
Csurgó	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	1/2006 (II.01.) rendelet, módosítva 13/2010.(IX.27.) rend., 14/2010.(IX.27.) rendelet
Háromfa	Településszerkezeti terv	48/2001. (V. 28.) rendelet
Háromfa	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	5/2001. (V. 29.) rendelet, módosítva 1/2009. (I. 28.) rend.
Heresznye	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	9/2005 (X. 12.) rendelet
Heresznye	Településszerkezeti terv	66/2005. (X. 11.) határozat
Iharos	Településszerkezeti terv	67/2006 (XI. 23.) Határozat, módosítva 106/2011. (XI. 28.) határozat
Iharos	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	14/2006 (XI. 23.) Rendelet, módosítva 14/2011. (XI. 29.) rendelet
Iharosberény	Településszerkezeti terv	46/2007. (IV. 12.) Határozat, módosítva 25/2009 (III.09.) határozat, 153/2010. (XII. 14.) hat, 59/2013. (VI. 3.) határozat
Iharosberény	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	8/2007. (IV. 12.) Rendelet, módosítva 5/2009 (III.10.) rendelet, 15/2010. (XII. 15.) rend., 12/2013. (VI.4.) rendelet, 7/2016. (VII.13.) rend.
Inke	Településszerkezeti terv	57/2006. (IV. 12.) határozat
Inke	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	9/2006 (IV. 13.) rendelet
Kaszó	Településszerkezeti terv	20/2002. (VIII.26.) határozat
Kaszó	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	5/2002. (VIII.27.) rendelet, módosítva 5/2002. (VIII. 27.) rend., 11/2009. (IX. 9.) rend., 8/2016. (VI.30.) rend.

Somogyicsó	Településszerkezeti terv	54/2004. (XII. 15.) határozat, módosítva
Somogyicsó	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	15/2004 (XII. 23.) rendelet, módosítva 11/2008 (VIII.28.) rendelet, 9/2015. (IX.10.) hat.
Somogyzob	Településszerkezeti terv	36/2003. (IV.07.) határozat, módosítva 53/2006. (III.16.) Határozat, 114/2007. (XI. 12.) hat., 2/2008. (I. 28.) hat.
Somogyzob	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	8/2003. (IV.08.) rendelet, módosítva 5/2006. (III.17.) Rendelet, 2/2008. (I. 29.) rend., Szabályozási terv 16/2009. (IX. 9.) rend., 7/2012. (IV. 26.) rend., 8/2016. (VI.29.) rend.
Somogyudvarhely	Településszerkezeti terv	88/2004. (IX.09.) határozat, módosítva 83/2015. (X.20.) hat.
Somogyudvarhely	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	7/2004 (IX.09.) rendelet, módosítva 10/2007. (VI. 27.) rend., 10/2009. (VI. 29.) rend., 21/2009. (XII. 28.) rend., 10/2011. (IX. 28.) rend., 10/2015. (X.21.) rend.
Szenta	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	5/2000.(XII.1.) KT. Rendelet
Tarany	Településszerkezeti terv	49/2004. (IX. 29.) határozat
Tarany	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	9/2004. (IX. 29.) rendelet
Vése	Településszerkezeti terv	89/2005. (IX. 26.) határozat
Vése	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	5/2005 (IX. 26.) rendelet, módosítva 88/2006 (XI. 27.) Határozat, 1/2007 (I. 29.) Rendelet, 8/2007 (III. 26.) Rendelet, 14/2008 (IX.22) rend.
Vízvár	Településszerkezeti terv	76/2005. (X. 11.) határozat
Vízvár	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	11/2005. (X. 12.) rendelet

1.7.3 Körzeti erdőtervek

A tervezési terület összesen 3 erdőtervezési körzetben esik, amelyek a következők:

- Iharosi körzet - Az Iharosi Erdőtervezési Körzet Erdőterve (NFK-2855/005/2021.), érvényes: 2021.02.04 – 2031.02.04.
- Kaszói körzet - A Kaszói Erdőtervezési Körzet Erdőterve (3606/2010), érvényes: 2012.01.01 – 2021.12.31.
- Nagyatádi körzet – A Nagyatádi Erdőtervezési Körzet Erdőterve (SO-04/ERD/770-6/2020) érvényes: 2020 – 2030.
-

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A terület a 405-ös kódszámú, Belső-Somogy Vadgazdálkodási tájegységhez tartozik.

A vonatkozó vadgazdálkodási tájegységi terv a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 10/2018. (VII.3.) AM rendeletben található. A vadgazdálkodási üzemterv érvényességi ideje: 2017-2037.

Vadászatra jogosultak:

Vadgazdálkodási egység kódszáma	Vadgazdálkodási egység neve	Címe
14-355261-405	Kerner Drávamenti Vadásztársaság	7624 Pécs, Angster J. u. 32.
14-355262-405	Dombó-menti Vadásztársaság	7516 Berzence, Szabadság tér 19.
14-355450-405	BHV Mezőgazdasági Kft.	7588 Vízvár, Szent Imre u. 7.
14-353470-405	Victoria Jagd Club Vadásztársaság	7563 Somogyszob, Nagybaráti puszta
14-353460-405	Újmajori Vadásztársaság	8840 Csurgó, Híd u. 4.
14-353450-405	Kaszó Zrt.	7564 Kaszó

1.7.5 Halgazdálkodási tervek

A nyilvántartott halgazdálkodási vízterület halgazdálkodásra jogosultja köteles 5 évre szóló halgazdálkodási tervet készíteni minden olyan nyilvántartott halgazdálkodási vízterületre, amelyre nézve területi jegyet ad ki, vagy amelyen horgászati célú haltermelést végez. A halgazdálkodási tervet a halgazdálkodási hatóság hagyja jóvá.

A tervezési területen található három mesterséges tórendszer közül kettőn halgazdálkodás folyik: ezek a Tekeres-berki patak duzzasztásával létrehozott somogyicsicsói tavak és a Terenyi-Rinya és a Somogyszobi-Rinya duzzasztásával létrehozott Bolhás térségében található tavak. Somogyszob térségében található a Kűvölgyi tavak, melyek horgászvízként üzemelnek.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

„Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízyűjtő-gazdálkodási tervét” a Kormány 2016. március 9-én fogadta el, és a Magyar Közlöny 2016. évi 44. számába megjelent 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozatban, illetve a Hivatalos Értesítő 14. számában hirdette ki. A VGT2 tartalmazza a 2016-2021 időszakra vonatkozó intézkedési programot. A következő, második felülvizsgálat eredményeként, 2021. december 22-ig kell elkészülnie Magyarország 2022-2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízyűjtő-gazdálkodási tervének

Az 1155/2016. (III. 31.) Kormányhatározattal kihirdetett Magyarország második (felülvizsgált) vízyűjtő-gazdálkodási terve alapján, a tervezési terület a Dráva részvízyűjtőn belül a Rinyamente (3-2) tervezési alegység területén helyezkedik el

A vízyűjtő-gazdálkodási terv elérhetősége:

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

1.7.7. Egyéb tervek

A tervezési területet egyéb terv nem érinti.

2. Veszélyeztető tényezők

1.a táblázat: a tervezési területen jellemző veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A02	Mezőgazdasági művelési mód változása (kivéve lecsapolás és égetés)	H	10	<p>A terület gyepeit döntő részben vadföldként hasznosítják, többségüket évi rendszerességgel meg szántják, vagy tárcsázzák, ezért a potenciális gyeptársulások, mint a *Pannon kilúgozódott dűnék (2340), a Pannon homoki gyepek (6260)* és kisebb részben a Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410) helyett, gyakorlatilag a fiatal parlagokra jellemző szántóföldi gyomnövényzet található. a természetes vegetáció legfeljebb a szegélyekben fellelhető.</p> <p>A intenzív művelés, bolygatás drasztikusan átalakította a vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>) élőhelyeit, ma már inkább csak kis foltokban, szegélyekben maradtak meg a faj számára megfelelő vérfüves állományrészek. A cserjésedő gyepeken a fásszárú vegetáció teljes záródása, vagy teljes eltávolítása egyaránt kedvezőtlen a sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>) számára.</p>
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	M	10	Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410) a gyepművelés felhagyása gyors cserjésedéssel és az özönfajok terjedésével jár.
		M	10	<p>*Pannon kilúgozódott dűnék (2340), Pannon homoki gyepek (6260)*: A fennmaradt kis foltok kezelés nélkül egy évtizeden belül becserjésednek és eltűnnek.</p> <p>A felhagyott gyepterületek becserjésedésével eltűnnek a vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>) élőhelyei.</p>
B01	Erdővé alakítás más művelési módból vagy erdősítés (kivéve lecsapolás)	M	10	A tisztások, vadföldek erdősítésével a Pannon kilúgozódott dűnék (2340)*, a Pannon homoki gyepek (6260)* és kisebb részben a kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410) területe csökken.
B02	Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is	L	50	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (91F0) és a Enyves éger alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0), Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-Carpinion</i>) (91L0), Pannon cseres-tölgyesek (91M0): Veszélyeztetett élőhelyek, természetközeli foltjaik a vágásos gazdálkodás következtében homogén szerkezetű, jellegtelen állományokká alakultak át.

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	H	100	A jelölőnek javasolt denevérfajok (közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)) és a területen előforduló egyéb denevérfajok is kötődnek az erdőterülethez közvetlenül (szaporodó- és szálláshely) vagy közvetett módon (táplálkozóterület). Az idegenhonos erdők kedvezőtlenebbek táplálékkínálat és szálláshely szempontjából is, ez kedvezőtlenül befolyásolja a fajok elterjedését.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmelékét is	H	80	A lábonálló holtfa (elváló kérgű holtfa) biztosítja a fokozottan védett nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) szaporodó és pihenőhelyét. E fák nélkül a faj nem fordul elő a területen. A holtfa eltávolítása, illetve a holtfa-képződést megakadályozó erdőkezelés hasonló módon negatív hatással van a xilofág bogarak állományaira, kiemelten a skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), a nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), a kerekvállú állasbogár (<i>Rhysodes sulcatus</i>) fajokra.
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát).	M	80	Az idős, pusztuló részeket is tartalmazó fákban kialakuló természetes odúk, leváló kéreglemezek biztosítják több denevérfaj, köztük a nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) pihenő és szaporodóhelyét, valamint élőhelyet nyújtanak egyes jelölő bogárfajok lárváinak (nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)).
B09	Tarvágás	H		A tarvágással letermelt területeken az élőhelyek megszűnése, a mikroklimatikus viszonyok évekre történő megváltozása az érzékeny fajok megritkulását, esetenként teljes eltűnését eredményezhetik. Különösen nagy károkat tud okozni az élővilágban, ha a termelés nagyobb összefüggő területen történik, melynek szomszédságában nem található hasonló, megfelelő méretű élőhely, ahová az állatok áthúzódhatnak, illetve ahonnan a későbbiekben a letermelt terület fajkészlete repatriálódhatna. Érintett fajok és élőhelyek: 91E0 Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kiris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) 91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)

				<p>Egyes jelölő fajok esetében a tarvágás nem csak az élőhelyeik lokális eltűnését jelenti évtizedekre, de közvetlenül is károsíthatják a populációkat egyedeik elpusztításával.</p> <p>Érintett fajok: díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) skarlátbogár (<i>Cucujus cinnabarinus</i>) nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), nyugati pizsedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)</p>
B20	Növényvédő szerek erdészeti használata.	M	10	<p>A rovarölőszerek a célzott kártevők mellett veszélyeztetik a jelölő és jelölőnek javasolt rovarfajok (nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnabarinus</i>), kerekvállú állasbogár (<i>Rhysodes sulcatus</i>), nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)) állományait is. A növényvédő szerek használatával csökken a táplálékba jutó mennyisége és diverzitása, így a jelölő (közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), nyugati pizsedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)) és nem jelölő denevérfajokat egyaránt veszélyezteti.</p>
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	M	100	<p>Az inváziós fajok (bálványfa) jelenléte veszélyezteti az őshonos fajokból álló erdők fajösszetételét, hosszútávon megváltoztathatja, ami a Natura 2000 jelölő fajok és élőhelyek eltűnését eredményezheti.</p>
		M	10	<p>*Pannon kilúgozott dűnék (2340), Pannon homoki gyepek (6260)*: Az élőhelyen terjedőben vannak az inváziós fajok (közönséges selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>)), megfelelő kezelés hiányában, e fajok jelenléte felerősödhet, akár az élőhely eltűnését okozva.</p>
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	50	<p>Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (91E0), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (91F0). Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-Carpinion</i>) (91L0), Pannon cseres-tölgyesek (91M0): Állományaikban jelentős az inváziós fertőzöttség. Elterjedt a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) az amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>), a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>), a kései meggy (<i>Prunus serotina</i>), és az akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>).</p>
		M	20	<p>Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410): A szegélyekben mindenütt terjed a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), mely a kezelés felhagyása esetén gyorsan kolonizálja a réteket.)</p>
		M	10	<p>*Pannon kilúgozott dűnék (2340), Pannon homoki gyepek (6260)*: Az élőhelyen terjedőben vannak az inváziós fajok (pl.: <i>Solidago gigantea</i>), megfelelő kezelés hiányában, e fajok jelenléte felerősödhet, akár az élőhely eltűnését okozva.</p>

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
		M	10	Az inváziós fajok okozta degradáció különösen veszélyezteti a vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>) és a keleti lápibagoly (<i>Arytrura musculus</i>) élőhelyeit.
I04	Problémát jelentő őshonos növény- és állatfajok	M	100	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőrís (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (91E0), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (91F0), Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-Carpinion</i>) (91L0), Pannon cseres-tölgyesek (91M0): A túltartott vadállomány közvetlen hatása a túlzott vadragás és túsás, amely elsősorban a lágyszárú és cserjeszintet károsítja, de a természetes felújításokat is nagymértékben akadályozza
L01	Természetes abiotikus folyamatok (pl. erózió, feliszapolódás, kiszáradás, elsüllyedés, szikesedés)	M	5	A terület szárazodása a vizes és vízhez kötődő élőhelyek átalakulását, jellegük megváltozását, gyomosodását okozzák. Érintett élőhelyek: Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőrís (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (91E0), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (91F0), Kékperjés láprétek meszes, tözeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130) Természetes disztróf tavak és tavacsok (3160), Tőzegmohás lápok és ingólápok (7140), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) A tervezési területen egyes jelölő fajok állományainak otthont adó vízi, vagy vízhez kötődő élőhelyek esetleges kiszáradása, feliszapolódása veszélyeztethetik állományaikát. Érintett dajok: mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), keleti lápibagoly (<i>Arytrura musculus</i>), lápi aldrovanda (<i>Aldrovanda vesiculosa</i>), szíveslevelű-hídör (<i>Caldesia parnassifolia</i>), vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>)
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás)	M	10	*Pannon kilúgozódott dűnék (2340), Pannon homoki gyepek (6260)*: A fennmaradt kis foltok kezelés nélkül egy évtizeden belül becserjésednek és eltűnnek. Az élőhelyen terjedőben vannak az inváziós fajok is (<i>Solidago gigantea</i> , <i>Asclepias syriaca</i>). A szukcesszió következtében átalakuló (beerdősülő) élőhelyeik miatt csökkenhet az állomány nagysága a díszes tarkalepkének (<i>Euphydryas maturna</i>), a keleti lápibagolynak (<i>Arytrura musculus</i>), és a sárga

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				gyapjasszövőnek (<i>Eriogaster catax</i>).
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	10	A klímaváltozás következtében várható csapadékmennyiség csökkenés, illetve annak egyenlőtlen eloszlása az élőhely kiszáradását, kiterjedésének csökkenését okozza. Érintett élőhelyek: Kékperjés láprétek meszes, tözeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (91E0), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (91F0)
		H	10	A klímaváltozás következtében várható csapadékmennyiség csökkenés, illetve annak egyenlőtlen eloszlása az élőhely kiszáradását, kiterjedésének csökkenését okozza. Érintett élőhelyek: Tőzegmohás lápok és ingólápok (7140), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), Oligomezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130)
		M	20	A klímaváltozás következtében várható csapadékmennyiség csökkenés, illetve annak egyenlőtlen eloszlása egyes jelölő fajok élőhelyének kiszáradását, kiterjedésének csökkenését okozza, ezzel az adott fajok állománya is csökkenhet. Érintett fajok: hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), szíveslevelű-hídőr (<i>Caldesia parnassifolia</i>), aldrovanda (<i>Aldrovanda vesiculosa</i>)

1.b táblázat: a tervezési területen jellemző potenciális veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
N05	Élőhelyek elhelyezkedésének változása (földrajzi eltolódása), méretének és/vagy minőségének változása a klímaváltozás következtében	M	100	A klimatikus változások miatt az erdők fafaj-összetétele, beleértve a jelölő társulásokat, mind területét, mind arányait tekintve jelentősen változhat. Jelenleg is tapasztalható már, hogy pl. egyes területrészekben a korábbi égerliget helyén a szárazodás miatt tölgyest telepítenek.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1 Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések: A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

3.1.1. Fő célkitűzések

- Az erdőgazdálkodási gyakorlatban a természetközeli módszerek meghonosítása és általánossá tétele.
- A meglévő homoki gyepek fenntartása a cserjésedés visszaszorításával, lehetőség szerint legelőként történő hasznosításával.
- Vízgazdálkodás helyzetének javítása, ezen belül a lefolyástalan területek lecsapolásának megszüntetése.
- Mesterséges medrű vízfolyások természetességének javítása, lehetőség szerint korábbi patakmedrek, meanderek revitalizálásával.
- Büккеleges állományok területének fenntartása.
- Inváziós növényállományok (mirigyes bálványfa, kései meggy, közönséges selyemkóró) visszaszorítása és további terjedésének megelőzése.

3.1.2. További célok

- Egy erdőrészleten belül is, a termőhelynek megfelelő eleggyel rendelkező, lehetőleg változatos korú, többszintű faállományt eredményező gazdálkodás bevezetése.
- A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megőrzése, a lápok, zsombékosok, gyepsterületek megóvása és a természetes erdőfelújulás lehetőségének biztosítása érdekében.
- A területet érintő részletes felmérések elkészítése, kiemelt figyelemmel a terület jelölő és egyéb közösségi jelentőségű fajaira és élőhelyeire.
- Az aldrovanda (*Aldrovanda vesiculosa*) és sziveslevelű-hídör (*Caldesia parnassifolia*) megőrzése érdekében a Belső-Somogy talajvízszint csökkenését ellensúlyozó lehetséges intézkedések kidolgozása.

3.2 Kezelési javaslatok

A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében ún. kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg, melyeket hasonló jellegű, vagy hasonló kezelést igénylő élőhelyfoltok alkotnak. A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlan-nyilvántartási határokat, mivel a valós és a tényleges területhasználat attól jelentősen eltérhet.

A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, s egyaránt tartalmaznak jelölő és nem jelölő (utóbbiak között akár másodlagos) élőhelytípusokat. A tervezési terület meglehetősen mozaikos (összesen 5206 élőhelyfolt került lehatárolásra).

A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyeket a jelölő élőhely és/vagy a faj megőrzése érdekében javasolunk, illetve az élőhelyfejlesztési lehetőségekre is kitérünk.

Fontos a jogszabályokban nevesített, kötelezően betartandó előírások és önkéntesen vállalható előírás javaslatok elkülönítése. A fenntartó kezeléseknél már jogszabályokkal meghatározott érvényes szabályozási rendszerek is működnek (pl. a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet).

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. bekezdése alapján „*A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.*”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervekészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési egységek és a hozzájuk rendelt kezelési javaslatok meghatározásánál tekintetbe vettük a jelölő értékek megőrzését szolgáló egyéb területrészeket és szempontokat is (pl. a fajok élőhelyével szomszédos, csatlakozó területrészeket, az egyes állományok közti összeköttetést biztosító folyosókat, a közösségi jelentőségű faj számára alkalmas élőhelyek védelmét és fejlesztési lehetőségét, a potenciálisan jelölő élőhelyé fejleszthető területeket). Egyes kezelési egységeknél (pl. KE-1) a megfogalmazható természetvédelmi célok, illetve az erdők jelenlegi üzemmód szerinti besorolása figyelembe vételével alternatív kezelési irányvonalakat is meghatároztunk.

A kezelési egységek elhelyezkedését a 3.2.5. pontnál szereplő térképmelléklet mutatja.

2. táblázat: A kezelési egységek összefoglaló táblázata

Kód	Kezelési egység megnevezése	Á-NÉR élőhely	Élőhely Natura 2000 kód	Terület (ha)
KE-1	Természetes és természet szerű keményfás erdők	K1a, L2b, J6, RC	91L0, 91M0, 91F0	4164,6
KE-2	Természetes és természet szerű puhafás erdők	J2, J5	91E0*	2131,98
KE-3	Jellegtelen honos fafajú erdők és fiatalosok	RC, RB, P8, P1		7214,98
KE-4	Idegenhonos és tájidegen fafajú erdők	S1, S3, S4, S5, RDa, RDb,		3602,23
KE-5	Természetközeli fátlan vizes élőhelyek és lápok	B1a, B4, B5, OA, OG, P2a	7230	283,24
KE-6	Tavak, álló-, és folyó vizek	A24, U9Nláp, U9, U8, B1a, B4, B5, OA, P2a	3130, 3160, 7230	199,645
KE-7	Természet szerű gyepek	B5, D34, G1, H5b, D2, OB, OC	6410, 6440, 2340, 6260	117,107
KE-8	Degradált gyepek és magaskórósok	OB, OC, OD, OF, P2a, P2b, T10		1184,66
KE-9	Szántók és nyiladékok	OG, T1, T6, T10		503,511
KE-10	Egyéb, az emberi tevékenység által meghatározott élőhelyek	T11, U2, U4, U7, U10, U11		149,704

3.2.1 Élőhelyek kezelése

A) Gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatok:

- A jelen fenntartási terv céljainak elérését nem veszélyeztető, jogszerű, ill. jogerősen engedélyezett tevékenység korlátozás nélkül folytatható.
- A tervezési területen olyan beruházás, mely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza nem végezhető.
- Művelési ág megváltoztatása nem javasolt.
- Ipari, mezőgazdasági, szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges telep létesítésének engedélyezése nem javasolt.
- A tervezési terület belterületbe vonása, azon lakó, üdülő vagy iparterület kijelölése nem javasolt.
- Új bányatelek kialakítása és egyéb infrastrukturális fejlesztés a tervezési területen nem kívánatos.
- A közlekedést, hírközlést szolgáló, közvetlenül az élőhelyek kezeléséhez nem köthető ingatlanokon (utakon, villanypászttáokban) a természetvédelmi kezelési javaslatoknak figyelembe kell vennie a kiadott engedélyekben szereplő előírásokat (pl. vezetékek karbantartására vonatkozó előírásokat). A javaslatok itt leginkább arra vonatkoznak, hogy a szükséges – és legtöbbször a kezelők számára előírt – karbantartási munkák során a természeti károk és a környezeti terhelés (növényzet visszavágása, zajterhelés, zavarás) minimalizálásra kerüljön.
- A tervezési területen belüli ingatlanokon bármiféle (pl. tanösvényt, turistautat érintő) karbantartási, fenntartási munkát a természeti és táji értékek kímélete, védelme és megőrzése érdekében, illetve ezen szempontok figyelembevételével, a műszakilag indokolható legkisebb terület igénybevételével lehet végezni.
- Természetvédelmi infrastruktúraként csak az élőhely-rehabilitációt és a terület hatósági megjelölését, valamint a természetvédelmi célú oktatást, nevelést, bemutatást szolgáló létesítmények helyezhetők el.
- A tervezési területet bármilyen formában érintő fejlesztés vagy jelentősebb volumenű karbantartási munkák előtt az érintett nemzeti park igazgatóságát (Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság) értesíteni szükséges.

A közlekedési folyosók (pl. stabilizált utak) és egyéb vonalas létesítmények (elektromos légvezetékek, légvezetéken futó telefonkábel) karbantartása során (amellett, hogy a fenntartók/szolgáltatók a műszaki-üzembiztonsági szempontok maximális érvényesítésére kötelezettek/jogosultak) a természeti és táji értékek kímélete, védelme és fenntartása érdekében a következő általános kezelési javaslatokat szükséges figyelembe venni:

- Új tervezésű elektromos vezetékek tervezése során előnyben kell részesíteni a földkábelek alkalmazását.
- A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új nyomvonalú utak kialakítása, földutak stabilizálása vagy burkolása nem kívánatos.
- A tevékenységet a természeti értékek legnagyobb kímélete mellett javasolt végezni.
- A kivitelezési tevékenységek területigényét a védett és a Natura 2000 területek közelében a műszakilag indokolható legkisebb térmértékre ajánlott csökkenteni.
- Törekedni kell a területen lévő vegetáció minél nagyobb arányú megtartására.
- A tevékenység során szükségessé váló cserjeirtást, fakivágást fészkelési időszakon kívül, augusztus 15. és március 15. között lehet végezni.

- A bolygatott talajfelszíneken az özönnövények megjelenését, megtelepedését, terjedését kaszálással javasolt megakadályozni.
- Az intenzíven terjedő idegenhonos fajok, a kései meggy (*Prunus serotina*), a bálványfa (*Ailanthus altissima*) és az akác (*Robinia pseudoacacia*) eltávolítása szükséges a területről, mechanikai és vegyszeres védekezéssel.
- Növénytelepítés esetén a területen őshonos, valamint a potenciális vegetációnak megfelelő növényfajokból javasolt válogatni.
- A kivitelezési munkák megkezdése előtt a nemzeti park igazgatóságot értesíteni szükséges.

B) Gazdálkodáshoz köthető, általános javaslatok:

Törekedtünk az adaptív kezelést biztosító előírás-javaslatok olyan meghatározására, melyek lehetőség szerint a gazdálkodás során betarthatóak és az aktuális támogatási rendszerrel összhangban vannak.

A gyepgazdálkodásra, erdőgazdálkodásra, vadgazdálkodásra, vízgazdálkodásra vonatkozó általános kezelési javaslataink az egyes kezelési egységeknél (KE) jelennek meg..

C) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységeknél szerepeltettük a területre vonatkozó jogszabályokat, melyek a terület használatával kapcsolatosan betartandóak (pl.: Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó kötelező előírások), az azokban foglalt kötelezően betartandó tevékenységeket, kezeléseket ott nem ismételtük meg. Az alábbi jogszabályokat a kezelési egységek (KE) részletezésénél már nem ismételtük, mivel ezek a teljes tervezési területre vonatkozhatnak.

Az érintett vízfolyásszakaszokon a kezelőnek – az 1995. évi LVII. törvényben, a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendeletben, a 120/1999. (VIII.6.) Korm. rendeletben, a 223/2014. (IX.4.) Korm. rendeletben és a 83/2014. (III.14.) Korm. rendeletben foglaltak megfelelően – a szükséges munkákat el kell végeznie.

A felszín alatti vizek védelmére az alábbi hatályos jogszabályokat is figyelembe kell venni:

- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről különös tekintettel a település ivóvízbázisára és a strandi kutakra.
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről
- 27/2004. (XII.25.) „a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról” szóló KvVM rendelet

A tervezési területen a fentiekben túl a természetvédelmi hatóság a fokozottan védett fajok egyedeinek védelme érdekében – a Tvt. 44. §. (5) bekezdésében és a 12/2005. (VI.17.) KvVM rendelet 2. §-a alapján – az egyes fokozottan védett növény- és állatfajok élőhelyén és élőhelye körül korlátozást rendelhet el, ha a tervezett/várható használati mód, gazdálkodási tevékenység a fokozottan védett faj egyedének vagy állományának zavarásával, veszélyeztetésével, károsításával, elpusztulásával járna. A korlátozás elrendelését a természetvédelmi hatóság egyedi határozatban rendeli el (területi korlátozás lehatárolásával, védőzóna meghatározásával, időbeli hatály megadásával).

Erdőgazdálkodás

- Az erdőgazdálkodás során fontos az erdőterületek ökoszisztémaként való kezelése, a faanyagtermelésen túl az egyéb ökoszisztéma-szolgáltatások (mint pl.: a tiszta levegő, hozzáférhető ivóvíz, talajvédelem, rekreáció, turizmus, tájképvédelem, fajdiverzitás megőrzése) hosszútávú biztosítása.
- A nagyobb részt idegenhonos fajokból álló erdőket hosszú távon őshonos fafajokból álló, a termőhelynek megfelelő erdőkké javasolt alakítani. Az erdők felújítása során csak a területen őshonos fafajok magvetése, ültetése javasolt. Az erdősítésben használt szaporítóanyag (mag, csemete) lehetőleg tájegységi (Belső-Somogy) származású legyen.
- A kitermelt faanyag jó természetességi állapotú gyepeken (egyes tisztások) keresztül való szállítását és ezeken az élőhelyeken való depózását kerülni kell, amennyiben a gyepeket érinti a fenti folyamat, úgy a gyepek helyreállításáról (faanyag, kéreg, fűrészpor maradéktalan elszállítása, talaj elegyenetése) gondoskodni kell.
- A cserjeszintek és az erdőszéli cserjés sávok megtartása lepke élőhelyek és madár fészkelőhelyek megőrzése szempontjából kívánatos.
- Javasolt az idős, böhöncös, odvas, vagy sérült faegyedek, valamint az álló és dőlt holtfa állomány megtartása a honos fafajú társulásokban.

Vadgazdálkodás:

- A Natura 2000-es élőhelyek jó természeti állapotban való fennmaradásával összeegyeztethető vadgazdálkodás a kívánatos.
- A tervezési területen vadászattal kapcsolatos berendezések (szóró, sózó, dagonya, vadetető, tároló stb.) elhelyezését a jelölő társulásokban (különösen a gyepeken és a vizes élőhelyeken) kerülni kell.
- A terület nagyvadállománya erősen túltartott, amely érezteti hatását a mezőgazdálkodásban, az erdőgazdálkodásban és a természetvédelemben egyaránt. A csülkösvad taposással, rágással, túrással és kéreghántással is károkat okoz. A gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó állományának jelentős csökkentése elkerülhetetlen. A nagyvadállományok csökkentésénél, illetve az elérendő vadlétszám meghatározásánál az élőhely fennmaradását nem veszélyeztető, az erdőfelújítások sikerességét kerítés nélkül biztosító szint elérése a természetvédelmi szempontból támogatandó cél.
- A takarmányozást a lehető legminimálisabbra kell csökkenteni, csak annyi takarmány kijuttatása javasolt, amennyi az állományszabályozó vadászathoz feltétlenül szükséges.
- A takarmányozás során törekedni kell a gyommentes etetőanyag felhasználásra (különösen a siló kihelyezését kell kerülni), elkerülve ezzel az intenzíven terjedő és/vagy idegenhonos növényfajok terjesztését és az élőhelyek leromlását, veszélyeztetését.
- Új vadgazdálkodási építmények létesítése előtt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni szükséges. Fokozottan kell ügyelni a vadat vonzó létesítmények közelében a gyomosodás megakadályozására.

Vízgazdálkodás

- Az egyik legfontosabb természetvédelmi feladat az ökológiai vízigény mindenkori biztosítása a terület vízrendszereiben, és a vizes élőhelyek sokaságának megőrzése.
- A megmaradt vizes élőhelyek természetesnek megfelelő vízellátását lehetőség szerint biztosítani kell. Az állandó vagy időszakos erdei tavak, vízállások és dagonyák árnyékolását és zavartalanságát biztosítani szükséges.
- A vízvisszatartás elősegítése érdekében javasolt a területen található lecsapoló árkok megszüntetése, elzárása (lehetőleg beton műtárgyak helyett inkább betemetéssel).

Horgászat, halászat

- A vízpartok, vizes élőhelyek megóvása érdekében kerülendő az engedély nélküli tereprendezés, partrombolás, a parti növényzet irtása, károsítása.
- Horgászati/halászati célú építmények (stégek, kikötők, esőbeállók) csak természetvédelmi engedéllyel létesíthetők.
- A parton kerülni kell a személtelést, a keletkezett hulladékot a területről azonnal el kell távolítani, a szemét ideiglenes gyűjtése és tárolása sok problémát okoz, ezért szeméthyűjtők kihelyezése nem javasolt.
- A természetes vizeken haltelepítés csak őshonos halfajokkal történhet, törekedni kell a tájidegen fajok visszaszorítására. Az intenzíven horgászott vizeken felgyorsult eutrofizáció tapasztalható, egyrészt a haltelepítéseknek, másrészt a horgászatot kísérő rendszeres etetéseknek is köszönhetően. A vizek ökológiai állapotának megőrzése, illetve javítása érdekében a vízbe kerülő etetőanyag mennyiségének csökkentése szükséges.

Kezelési egységekre vonatkozó javaslatok:

A kezelési egységek lehatárolása a 2019-ben végzett élőhely felmérés alapján történt. A tervezési terület élőhely típusai, illetve azok természetességi állapota és a kialakult gazdálkodási módok alapján 10 kezelési egység került elkülönítésre. A kezelési egységek határai az élőhely foltokat követik, és bár igyekeztünk figyelembe venni az egységesen kezelt erdőrészlet határokat, ennek ellenére ezek nem rögzítettek, az élőhely foltok esetleges átalakulásával vagy vándorlásával együtt rugalmas módosításuk szükséges. Pontos térbeli lehatárolásuk a fenntartási terv gyakorlati alkalmazása során ezen terv térképmellékletének és leírásainak iránymutatása alapján, a konkrét feladat ismeretében a területen illetékes természetvédelmi őr segítségével, a terület aktuális állapotának megfelelően a helyszínen végzendő. Minden kezelési egységre vonatkozóan meghatározzuk azon intézkedések körét, melyeket a jelölő élőhelyek és fajok megőrzése érdekében természetvédelmi szempontból előnyösnek tartunk. A kezelési javaslatokat a természetvédelmi célok mellett a kialakult gazdálkodási gyakorlat és a terület adottságainak figyelembevételével igyekeztünk kidolgozni.

KE-1 Természetes és természetyszerű keményfás erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Természetes és természetyszerű keményfás erdők

A Natura 2000 terület jelentős része ebbe a kezelési egységbe tartozik. Ide soroltuk a jó vagy közepes természetességű gyertyános-tölgyes és cseres-tölgyes állományokat, keményfás ligeterdőket, égeres és kőrises állományokat.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNER élőhelyek:

- K1a – Gyertyános-kocsányos tölgyesek
- L2b – Cseres-kocsányos tölgyesek
- J6 – Keményfás ártéri erdők
- RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen vagy pionír erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91L0 – Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*)

91M0 – Pannon cseres-tölgyesek

91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

Magyar tavaszi-fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*)

Sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)

Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)

Közönséges denevér (*Myotis myotis*)

Tavi denevér (*Myotis dasycneme*)
Nyugati pizsedenevér – (*Barbastella barbastellus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Természetvédelmi szempontból legalább a jelölő, természetszerű állományokban javasolt a folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási módok alkalmazása, illetve olyan (természetszerű szerkezetű, elegyes, vegyes korú) állományok kialakulásának elősegítése, amelyek alkalmasak az örökerdőként való kezelésre. Vágásos gazdálkodás esetén javasolt minél kisebb vágásterületek kialakítása, illetve a fokozatos felújítóvágások minél hosszabb idő alatt (minimum 15 év) történő végrehajtása. A véghasználat (különösen a tarvágás) az élőhelyek teljes átalakulásával, évtizedekre történő megszűnésével jár. A vágásos gazdálkodás során ezért különösen fontos a természetvédelmi szempontból legértékesebb részeken állékony, egybefüggő hagyásfacsoportok megőrzése. A hagyásfacsoportok menedékül szolgálnak az idős erdőkhöz kötődő fajok számára, és kiindulópontjai lehetnek a felújított terület újbóli benépesítésének. Nem javasolt hagyásfacsoport helyettesítése elszórtan álló hagyásfákkal (kivéve egy-egy állékony, fészektartó fának alkalmas egyed), mert ezek sérülékenyek, és nem tudják betölteni a csoport védelmi feladatait. A talaj károsításának megelőzése érdekében a legkíméletesebb anyagmozgatási módokat kell előnyben részesíteni. Mint a legtöbb élőhelyen, itt is megfigyelhető az inváziós, illetve intenzíven terjedő fajok (pl. kései meggy, bálványfa, akác) betelepülése, melyeket lehetőleg még sarj korukban el kell távolítani. Kifejlett példányok eltávolítása esetén a sarjakat javasolt rendszeresen visszavágni. A jelenleg homogén korösszetételű erdőállományok esetében a gazdálkodás során javasolt a mozaikosan változatos koreloszlás és változatos térszerkezet kialakítása, így egyszerre biztosítható az erdőállományok magasabb hozama, jobb egészségi állapota és állékonysága, valamint fajgazdagsága is. A keményfás erdőkben számos olyan védett és közösségi jelentőségű faj él (pl. nyugati pizsedenevér, nagy szarvasbogár, nagy hőscincér), melyek életciklusuk valamely szakaszában pusztuló vagy holt faegyedekhez kötődnek. Ezen fajok állományának megőrzése érdekében fontos a megfelelő mennyiségű (min. 10-20 m³/ha) és minőségű (lehetőleg 20 cm-nél vastagabb átmérőjű, honos fajú) álló és fekvő holtfa biztosítása, illetve a holtfa-képződést lehetővé tevő erdőgazdálkodás folytatása (a pusztuló vagy alászorult egyedek egy részének kímélete).

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

- Iharosi körzet - Az Iharosi Erdőtervezési Körzet Erdőterve (NFK-2855/005/2021.), érvényes: 2021.02.04 – 2031.02.04.
- Kaszói körzet - A Kaszói Erdőtervezési Körzet Erdőterve (3606/2010), érvényes: 2012.01.01 – 2021.12.31.

- Nagyatádi körzet – A Nagyatádi Erdőtervezési Körzet Erdőterve (SO-04/ERD/770-6/2020) érvényes: 2020 – 2030.

b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe vételével jelölhetők ki.
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábön álló holtfák meghagyása.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E22	Az erdőrészekben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolósos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.
E36	Az adott erdőrészekben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználata során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító hagyásfa csoport (mikroélőhely) visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában. <i>Megjegyzés: Az adottságok figyelembe vételével célszerű az odvas, böhöncös faegyedek megőrzését figyelembe venni a visszahagyandó mikroélőhelyek kijelölése során. Amennyiben egyéb indok nem merül fel, célszerű a mikroélőhelyeket olyan sarokpontokon kijelölni, ahol a szomszédos erdőrészekkel érintkeznek, így a későbbiekben az azokban is így visszahagyott területek összeadódnak, és egy nagyobb, életképesebb élőhely alakulhat ki.</i>
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.

	<i>Megjegyzés: Az adottságok figyelembe vételével célszerű az odvas, böhöncös faegyedek megőrzését figyelembe venni a visszahagyandó mikroélelőhelyek kijelölése során. Amennyiben egyéb indok nem merül fel, célszerű a mikroélelőhelyeket olyan sarokpontokon kijelölni, ahol a szomszédos erdőrészekkel érintkeznek, így a későbbiekben az azokban is így visszahagyott területek összeadódhatnak, és egy nagyobb, életképebb élőhely alakulhat ki.</i>
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészt területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonzóási nyom kialakulása. A tö- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E45	Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. <i>Megjegyzés. Alkalmazása az ismert denevérkolóniákkal érintett erdőrészekben indokolt.</i>
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:
	• Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
	• Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. <i>Megjegyzés: a fás szárúak esetében az októberi alkalmazás is megfelelő.</i>
	• Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
	• Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
	• Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).
	• Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
• Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.	
E71	A tűz pásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.

E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében. <i>Megjegyzés: A közösségi jelentőségű xilofág rovarok (pl. havasi cincér) élőhelyül szolgáló területen kitermelt vagy készletezett faanyag – időjárási és útviszonyokat is figyelembe véve - április végéig történő kiszállítása javasolt. A faj védelme érdekében a nagy lerakatok helyett kisebb sarangok összeállítása, illetve árnyékos helyre történő készletezése javasolt, a természetvédelmi őrszolgálattal egyeztetett módon.</i>
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.
E97	Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén a kíméletes, folytonos erdőborítást biztosító erdőművelés javasolt az itt előforduló – jelenlegi állapotukban is magas természeti értéket képviselő – élőhelyek és fajok megőrzése érdekében.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A természetközeli erdőgazdálkodás módszereinek alkalmazásával, az özönfajok visszaszorításával az erdők természetessége javul. A xilofág bogarak, odúlakó fajok, valamint az erdei denevérfajok élőhelyigénye, táplálékbázisa a megfelelő mennyiségű és minőségű holtfa jelenlétével biztosítható. Mindezekkel egyrészt megőrizhető a jelenlegi kedvező természetességi állapot, ugyanakkor a gazdasági előnyök (talaj termőképességének fenntartása, faanyagtermelés folyamatos biztosítása) mellett, a közjóléti funkció és más ökoszisztéma-szolgáltatások is fenntarthatók.

KE-2 Természetes és természetszerű puhafás erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Természetes és természetszerű puhafás erdők

A Natura 2000 terület meghatározó élőhely típusai tartoznak ebbe a kezelési egységbe, sajnálatos módon egyben a legveszélyeztetettebb élőhelytípus is. Elsősorban a klimatikus változások miatti szárazodás, ezeknek az élőhelyeknek degradációját és átalakulását okozza.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- J2 – Láp- és mocsárerdők
- J5 – Égerligetek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 91E0* – Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Kerekvállú állasbogár (*Rhysodes sulcatus*)
 Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
 Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)
 Közönséges denevér (*Myotis myotis*)
 Tavi denevér (*Myotis dasycneme*)
 Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Természetvédelmi szempontból legalább a jelölő, természetszerű állományokban javasolt a folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási módok alkalmazása, illetve olyan (természetszerű szerkezetű, elegyes, vegyes korú) állományok kialakulásának elősegítése, amelyek alkalmasak az örökzöldként való kezelésre. Vágásos gazdálkodás esetén javasolt minél kisebb vágásterületek kialakítása, illetve a fokozatos felújítógátások minél hosszabb idő alatt (minimum 15 év) történő végrehajtása. A véghasználat (különösen a tarvágás) az élőhelyek teljes átalakulásával, évtizedekre történő megszűnésével jár. A vágásos gazdálkodás során ezért különösen fontos a természetvédelmi szempontból legértékesebb részeken állékony, egybefüggő hagyasfacsoportok megőrzése. A hagyasfacsoportok menedékül szolgálnak az idős erdőkhöz kötődő fajok számára, és kiindulópontjai lehetnek a felújított terület újbóli benépesítésének. Nem javasolt hagyasfacsoport helyettesítése elszórtan álló hagyasfákkal (kivéve egy-egy állékony, fészektartó fának alkalmas egyed), mert ezek sérülékenyek, és nem tudják betölteni a csoport védelmi feladatait. A talaj károsításának megelőzése érdekében a legkíméletesebb anyagmozgatási módokat kell előnyben részesíteni. Mint a legtöbb élőhelyen itt is megfigyelhető az inváziós fajok (pl. kései meggy (*Prunus serotina*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*)) betelepülése, melyeket lehetőleg még sarj korukban el kell távolítani. Kifejlett példányok eltávolítása esetén a sarjakat rendszeresen vissza kell vágni. A jelenleg homogén korösszetételű erdőállományok esetében a gazdálkodás során javasolt a mozaikosan változatos koreloszlás és változatos térszerkezet kialakítása, így egyszerre biztosítható az erdőállományok magasabb hozama, jobb egészségi állapota és állékonyasága, valamint fajgazdagsága is. A kezelési egységbe tartozó puhafás ligeterdők hosszú távú megőrzése csak a terület megfelelő vízháztartásának biztosításával érhető el. Ennek érdekében javasolt a vízvisszatartás vagy vízpótlás lehetőségeinek vizsgálata, pl. a terület lecsapoló árkainak megszüntetésével.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

- Iharosi körzet - Az Iharosi Erdőtervezési Körzet Erdőterve (NFK-2855/005/2021.), érvényes: 2021.02.04 – 2031.02.04.
- Kaszói körzet - A Kaszói Erdőtervezési Körzet Erdőterve (3606/2010), érvényes: 2012.01.01 – 2021.12.31.
- Nagyatádi körzet – A Nagyatádi Erdőtervezési Körzet Erdőterve (SO-04/ERD/770-6/2020) érvényes: 2020 – 2030.

b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe vételével jelölhetők ki.
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.
E16	A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábön álló holtfák meghagyása.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és bűvőhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolósos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.
E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználata során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító hagyásfa csoport (mikroélőhely) visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában. <i>Megjegyzés: Az adottságok figyelembe vételével célszerű az odvas, böhöncös faegyedek megőrzését figyelembe venni a visszahagyandó mikroélőhelyek kijelölése során. Amennyiben egyéb indok nem merül fel, célszerű a mikroélőhelyeket olyan sarokpontokon kijelölni, ahol a szomszédos erdőrészekkel érintkeznek, így a későbbiekben az azokban is így visszahagyott területek összeadódnak, és egy nagyobb, életképesebb élőhely alakulhat ki.</i>

E38	<p>Óshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.</p> <p><i>Megjegyzés: Az adottságok figyelembe vételével célszerű az odvas, böhöncös faegyedek megőrzését figyelembe venni a visszahagyandó mikroélőhelyek kijelölése során. Amennyiben egyéb indok nem merül fel, célszerű a mikroélőhelyeket olyan sarokpontokon kijelölni, ahol a szomszédos erdőrészekkel érintkezik, így a későbbiekben az azokban is így visszahagyott területek összeadódnak, és egy nagyobb, életképesebb élőhely alakulhat ki.</i></p>
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészt területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonzóási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E45	Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. <i>Megjegyzés. Alkalmazása az ismert denevérrakókkal érintett erdőrészekben indokolt.</i>
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágy- és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:
	Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
	Javasolt alkalmazási idő: lágy szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember.
	Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
	Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
	Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).
	Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
	Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életről károsított kijuttatás) alkalmazása.

E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében. <i>Megjegyzés: A közösségi jelentőségű xilofág rovarok (pl. havasi cincér) élőhelyéül szolgáló területen kitermelt vagy készletezett faanyag – időjárási és útviszonyokat is figyelembe véve - április végéig történő kiszállítása javasolt. A faj védelme érdekében a nagy lerakatok helyett kisebb sarangok összeállítása, illetve árnyékos helyre történő készletezése javasolt, a természetvédelmi őrszolgálatlal egyeztetett módon.</i>
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.
E97	Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén a kíméletes, lehetőleg folyamatos erdőborítást biztosító, természetközeli módszerekkel történő erdőművelés javasolt az itt előforduló – jelenlegi állapotukban is magas természeti értéket képviselő – élőhelyek és fajok megőrzése érdekében. Minden, a terület vízháztartását javító beavatkozás előnyös a vízhez kötődő puhafás állományok szempontjából is.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A természetközeli erdőgazdálkodás módszereinek alkalmazásával az erdők természetessége javul. A xilofág bogarak, odúlakó fajok, valamint az erdei denevérfajok élőhelyigénye, táplálékbázisa a megfelelő mennyiségű és minőségű holtfa jelenlétével biztosítható. Emellett kezelni szükséges a területet érintő negatív hatásokat is, amilyenek a terület vízellátásának emberi megváltoztatása, illetve az inváziós fajok terjedése. Mindezekkel egyrészt megőrizhető a jelenlegi kedvező természetességi állapot, ugyanakkor a gazdasági előnyök (talaj termőképességének fenntartása, faanyagtermelés folyamatos biztosítása) mellett, a közjóléti funkció és más erdei ökoszisztéma-szolgáltatások is fenntarthatók.

KE-3 Jellegtelen honos fafajú erdők és fiatalosok

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Jellegtelen honos fafajú erdők és fiatalosok

Ide tartoznak azok a hazai fafajokkal borított területek, melyek a jelenlevő idegenhonos és/vagy inváziós fafajok, vagy fiatal koruk és homogén szerkezetük miatt nem mutatják a hazai fafajok alkotta természet szerű erdőállományok jellegzetességét.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- P8 – Vágásterületek,
- P1 – Őshonos fafajú fiatalosok
- RB – Őshonos fajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők,
- RC – Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők,

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*)

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési javaslatok célja az erdőállományok természetességének növelése, a termőhelynek megfelelő, elegendő, idős állományrészeket is tartalmazó, vegyes korú erdők kialakításával és fenntartásával. Hosszabb távon, természetességük javulásával kezelésük hasonlónak válhat, mint a természetesebb állományoké. Javasolt a minél kisebb összefüggő vágásterületek kialakítása, illetve a fokozatos felújítógátások minél hosszabb idő alatt (minimum 15 év) történő végrehajtása. A véghasználat (különösen a tarvágás) az élőhelyek teljes átalakulásával, évtizedekre történő megszűnésével jár. A vágásos gazdálkodás során ezért különösen fontos a természetvédelmi szempontból legértékesebb részekben állékony, egybefüggő hagyásfacsoportok megőrzése. A hagyásfacsoportok menedékül szolgálnak az idős erdőkhöz kötődő fajok számára, és kiindulópontjai lehetnek a felújított terület újbóli benépesítésének. Nem javasolt hagyásfacsoport helyettesítése elszórtan álló hagyásfákkal (kivéve egy-egy állékony, fészektartó fának alkalmas egyed), mert ezek sérülékenyek, és nem tudják betölteni a csoport védelmi feladatait. A jellegtelen állományok betelepülése értékes fajokkal jelentős részben attól függ, hogy az élőhelyek fragmentációját sikerül-e megállítani, ill. jelen vannak-e, fajgazdag és jó természetességi állapotú szomszédos állományok. A talaj károsításának megelőzése érdekében a legkíméletesebb anyagmozgatási módokat kell előnyben részesíteni. Mint a legtöbb élőhelyen itt is megfigyelhető az inváziós fajok (pl. kései meggy (*Prunus serotina*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*)) betelepülése, melyeket lehetőleg még sarj korukban javasolt eltávolítani. Kifejlett példányok eltávolítása esetén a sarjakat rendszeresen vissza kell vágni. A jelenleg homogén korösszetételű erdőállományok esetében a gazdálkodás során javasolt a mozaikosan

változatos koreloszlás és változatos térszerkezet kialakítása, így egyszerre biztosítható az erdőállományok magasabb hozama, jobb egészségi állapota és állékonysága, valamint fajgazdagsága is.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

- Iharosi körzet - Az Iharosi Erdőtervezési Körzet Erdőterve (NFK-2855/005/2021.), érvényes: 2021.02.04 – 2031.02.04.
- Kaszói körzet - A Kaszói Erdőtervezési Körzet Erdőterve (3606/2010), érvényes: 2012.01.01 – 2021.12.31.
- Nagyatádi körzet – A Nagyatádi Erdőtervezési Körzet Erdőterve (SO-04/ERD/770-6/2020) érvényes: 2020 – 2030.

b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. <i>Megjegyzés: jelölő élőhelykategóriába sorolható állományokban folyamatos erdőborítás biztosítása.</i>
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E45	Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. <i>Megjegyzés. Alkalmazása az ismert denevérkolóniákkal érintett erdőrészekben indokolt.</i>
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj

	alkalmazása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágy- és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	<p>Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágy szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélykiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E86	<p>A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.</p> <p><i>Megjegyzés: A közösségi jelentőségű xilofág rovarok (pl. havasi cincér) élőhelyéül szolgáló területen kitermelt vagy készletezett faanyag – időjárási és útviszonyokat is figyelembe véve - április végéig történő kiszállítása javasolt. A faj védelme érdekében a nagy lerakatok helyett kisebb sarangok összeállítása, illetve árnyékos helyre történő készletezése javasolt, a természetvédelmi őrszolgálattal egyeztetett módon.</i></p>
E97	Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységben külön élőhelyrekonstrukció nem szükséges.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A csökkent természetességű honos erdők esetében a kíméletes erdőgazdálkodást biztosító kezelési javaslatok már középtávon eredményezhetik az erősszerkezet javulását a gazdasági mellett a természetvédelmi célokat is figyelembe vevő kezelések (nevelővágások és tisztítások) és az inváziós fajok visszaszorítása esetén. A természetszerű, elegyes, idős állományrészeket és megfelelő mennyiségű holtfát is tartalmazó erdők a védett és jelölő állatfajok (pl. xilofág bogarak, erdőlakó denevérek, odúlakó madarak stb.) számára is megfelelőbb élőhelyet biztosítanak. Számos ízeltlábú és madárfaj kötődik a természetes erdőszegélyekhez (pl. a jelölő díszes tarkalepke és a csíkos medvelepke), ezek megőrzése, szükség esetén helyreállítása szintén fontos az élőhelyi és faji diverzitás biztosításához.

KE-4 Idegenhonos és tájidegen fafajú erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Idegenhonos és tájidegen fafajú erdők

A terület jelentős részét teszik ki a részben akáccal, részben fenyvesekkel, illetve nem őshonos fafajokkal borított élőhelyek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- S1 – Ültetett akácok
- S3 – Egyéb ültetett tájidegen lombos erdők
- S4 – Erdei- és feketefenyvesek
- RDb - Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az idegenhonos fajokból álló erdők esetében hosszú távon azok termőhelynek megfelelő honos fafajú állományokká (jellemzően gyertyános-kocsányos tölgyesekké vagy cseres-kocsányos tölgyesekké) alakítása volna kívánatos. Ez a fenyők esetében történhet egy lépcsőben, vagy ahol honos fafajú elegy vagy újulát jelen van, fokozatos átalakítással, melynek során mind az előhasználatok alkalmával, mind a felújításoknál az őshonos fafajokat részesítik előnyben. Az agresszívan terjedő akác esetében élőhelyrekonstrukció keretében

végzett teljes fafajcsere lehet a megoldás. Az akácot 90-100%-ban tartalmazó erdők átalakítására a leghatékonyabb és legdrasztikusabb módszereket javasolt választani, amelyek hosszú távon orvosolják a problémát.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

- Iharosi körzet - Az Iharosi Erdőtervezési Körzet Erdőterve (NFK-2855/005/2021.), érvényes: 2021.02.04 – 2031.02.04.
- Kaszói körzet - A Kaszói Erdőtervezési Körzet Erdőterve (3606/2010), érvényes: 2012.01.01 – 2021.12.31.
- Nagyatádi körzet – A Nagyatádi Erdőtervezési Körzet Erdőterve (SO-04/ERD/770-6/2020) érvényes: 2020 – 2030.

VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések.

b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
E18	A ritka fajhoz tartozó, odvas, böhöncös, idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. <i>Megjegyzés: Honos faegyedekből.</i>
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazható.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E70	Az intenzíven terjedő fafajok elleni vegyszer használata során a következő előírásokat kell érvényesíteni: Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, faszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a faszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.

	<ul style="list-style-type: none"> • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A területnek jelentős részét borítják tájidegen fafajok, elsősorban akácok és erdei- valamint fekete fenyvesek és vörös tölgyesek. E területek honos állományokká alakításával növelhető lenne a jelölő élőhelyek kiterjedése, így a hozzá kapcsolódó jelölő fajok, pl. a xilofág rovarok, valamint a denevérek állománya is. Az akác esetében a fafajcserével mérséklődne a környező élőhelyek akáccal történő fertőződésének veszélye is, így javulna a természetes erdő- és gyepársulások állapota.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Az élőhelyek fejlesztésének célja a természetes potenciális erdei élőhelytípusok kialakítása. Ennek érdekében a betelepülő őshonos faegyedek megkímélendők, felújítás során a termőhelynek megfelelő, elegyes állomány alakítandó ki. Az erdőfelújítás során a tájidegen fajok helyett őshonos, a termőhelynek megfelelő állományok kialakítása szükséges, ezzel megvalósulhat a természetes élőhelytípusok rekonstrukciója. Nagyobb arányú, és intenzíven terjedő fajokat is érintő beavatkozás esetén a jelentős anyagi ráfordítás miatt az elérhető pályázati források kihasználása fontos lehet.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A védett és közösségi jelentőségű területeken elsődleges cél a tájhonos élőhelyek rekonstrukciója, a védelmi szintnek megfelelő természetesség elérése. Az erdőszerkezet átalakítása emellett fontos a környező értékes területek idegenhonos fajokkal való fertőződésének megelőzése érdekében is. A tájidegen ültetvények az erdők ökológiai szerepének betöltésére kevésbé alkalmasak. Természetességük növelésével növekszik faji diverzitásuk is, stabilabb, és természetvédelmi szempontból értékesebb élőlényközösségek kialakulása válik lehetővé.

KE-5 Természetközeli fátlan vizes élőhelyek és lápok

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: Természetközeli fátlan vizes élőhelyek és lápok

Ebbe a kezelési egységbe soroltuk a mély fekvésű területek vízhez kötődő, többnyire fátlan élőhelyeit, időszakosan vízzel borított területek iszapnövényzetét, nádas, sásos, mocsári és lápi élőhelyeit, a magaskórósokat, néhány bokorfűzes, rekettiefűzes állományt. A területek természetességi értéke változó. Összességében elmondható, hogy a csapadékviszonyok elmúlt két évtizedes változása miatt, ezeknek az élőhelyeknek mintegy kétharmada kritikus állapotba került, az általános vízhiány miatt jelentősen degradálódott.

Ebbe a kezelési egységbe tartozik a Baláta-tó is, amely Somogy megye legrégebbi természetvédelmi területe, csapadék és talajvíz táplálta lefolyástalan lápos terület, egyedülállóan értékes növény- és állatvilággal.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

A24 - Lápi hínár

U9N – Láptavak

B1a - Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

B4 - Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek

B5 - Nem zsombékoló magassásrétek

OA - Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek

OG - Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet

P2a - Üde és nedves cserjések

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

7230 – Mészkedvelő üde sás és láprétek

7140 – Tőzegmohás lápok és ingólápok

3160 – Természetes disztróf tavak és tavacskák

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)

Kisfészki aszat (*Cirsium brachycephalum*)

Keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*)

Lápi aldrovanda (*Aldrovanda vesiculosa*)

Szíveslevelű-hídör (*Caldesia parnassifolia*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó területek gazdasági vagy más jellegű hasznosítása nem jellemző, és a jó vízellátású, természetes vagy természetközeli részeken a jövőben sem javasolt. Az inváziós fajok terjedésének megakadályozása mellett a terület háborítatlanságának megőrzése a cél. Amennyiben a vízháztartásuk megfelelő, egyéb beavatkozásra nincs szükség, a vízhiányt azonban javasolt kezelni. A degradáltabb, száradó területeken indokolt lehet az esetenkénti (özönnövények foltjai esetén a rendszeres) kaszálás, a talajt kímélő módszerekkel, magas tarló és bűvósávok visszahagyásával. A sérülékeny élőhelyfoltok természetességének

megőrzése érdekében javasolt a túlzott bolygatást okozó vaddisznó-állomány csökkentése.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

A 19/2008. (VIII. 22.) KvVM rendelet a Baláta-tó természetvédelmi terület bővítéséről és erdőrezervátummá nyilvánításáról.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
V01	A területen a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minősítésű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.
V63	Élőhelyrekonstrukció.
V67	A területen mindennemű beavatkozás kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Mivel a kezelési egységbe tartozó élőhelyek és fajok erősen kötődnek a vízhez, megőrzésük és állapotuk javítása elsődlegesen a megfelelő vízháztartás biztosításával lehetséges. Az alacsonyabb természetességű területeken indokolt lehet az inváziós fajokkal szembeni védekezés. A Baláta-tó és a Szentai-erdő vízháztartásának javítása érdekében a Kaszó Erdőgazdaság Zrt. több vízvisszatartó műtárgyat létesített a terület vízvezető árkaiban, és jelenleg is tervez hasonló, vízvisszatartást szolgáló beavatkozásokat.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A természetes vagy természetszerű állapotú részeken megfelelő vízellátottság mellett nincs szükség beavatkozásra, a terület zavartalanságának biztosítása a legmegfelelőbb kezelés a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek megőrzése érdekében. Az inváziós fajok visszaszorításával, illetve további térhódításuk megakadályozásával a terület természetessége növelhető.

KE-6 Tavak, álló-, és folyó vizek

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: Tavak, álló-, és folyó vizek

A terület azon természetes és mesterséges, állóvízi vagy folyóvízi vizes élőhelyeinek összessége, melyek jellemzően egész évben, de legalább az év nagyobb részében vízzel borítottak. A természetes vizek medre sekély, lapos partú, általában gazdag hínár- és mocsári növényzettel. Hínár vegetáció és vízben álló lápi-, mocsári növényzet jellemző. Jelentős problémaként jelentkezik az agresszíven terjedő lágy- és fás szárú inváziós fajok megtelepedése és felszaporodása, melyeknek a csökkenő vízszint is kedvez.

€ Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNER élőhelyek:

- 8 - Folyóvizek
- 9 - Állóvizek
- B-a - Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások
- 4 - Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek
- 5 - Nem zsombékoló magassásrétek
- A - Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek
- P-a - Üde és nedves cserjések

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 31-0 - Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval
- 3160- Természetes disztróf tavak és tavacsákák
- 7230 – Mészkedvelő üde sás és láprétek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
- Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- Lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*)
- Keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*)
- Tavi denevér (*Myotis dasycneme*)
- Vidra (*Lutra lutra*)
- Kisfészkes aszat (*Cirsium brachycephalum*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Nagyon fontos ezeken a területeken a megfelelő vízgazdálkodás, a vízi szervezetek szaporodási és életfeltételeinek stabil biztosítása érdekében. Fontos a terület további szárazodásának megakadályozása, a tavasszal, nyár elején jelentkező víztöbbletet javasolt minél hosszabb ideig a területen visszatartani. Természetvédelmi szempontból a természetes vizes élőhelyek nagy részén a gazdálkodás nem kívánatos, hasznosítás-mentes területként javasolt kezelni. Bármilyen vízrendezési beavatkozás (a jogszabályi kötelezettségen alapuló fenntartási tevékenységen kívül) csak élőhelyrehabilitációs céllal, a vízháztartás javítása (vízvisszatartás) érdekében, a terület természeti értékeinek szem előtt tartásával javasolt. A vízparton újabb építmények (stégek, horgászaknyhók) csak természetvédelmi engedéllyel, a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon építhetők. A halgazdálkodási vízterületeken az

élőhelyek védelmét biztosító halgazdálkodási tervet és horgászrendet javasolt kialakítani és betartatni. Kerülendő a túlzott etetés az eutrofizáció megelőzése érdekében, valamint a vízi és a parti növényzet irtása és a szemetelés.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról

Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási terve

A halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény

b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
V01	A területen a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.
V10	Halastavak medrének meszezése nem megengedett.
V11	A vízi növényzet nem irtható. <i>Megjegyzés: A természetes vizek esetében.</i>
V14	A vízi növényzet és a part menti növényzet nem irtható (vágás, nádégetés, cserjék kivágása). <i>Megjegyzés: A természetes vizek esetében. Az esetleges beavatkozások során a mesterséges víztestek esetében is tekintettel kell lenni a védett fajokra és élőhelyükre.</i>
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. <i>Megjegyzés: Mivel az idegenhonos fajok telepítését az 1996. évi LIII. törvény 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében általánosan megtiltja, ennek kapcsán a tilalom hatékony érvényesítése a cél.</i>
V26	A területen élő és táplálkozó madarak riasztásának időbeli és területi korlátozásait a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett módon, a madárriasztási tervnek megfelelően lehet végezni.
V63	Élőhelyrekonstrukció.
V67	A területen mindennemű beavatkozás kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt. <i>Megjegyzés: A természetes vizek esetében.</i>

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Mivel a kezelési egységbe tartozó élőhelyek és fajok erősen kötődnek a vízhez, megőrzésük és állapotuk javítása elsődlegesen a megfelelő vízháztartás biztosításával lehetséges. Az

alacsonyabb természetességű területeken indokolt lehet az inváziós fajokkal szembeni védekezés.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A tervezési területen álló, vagy igen lassan áramló vizek kiemelt fontosságúak a vízi életközösségek megőrzése szempontjából. A kezelési javaslatok ezen élőhelyek általános védelmét hivatottak biztosítani. Jelentős problémaként jelentkezik a terület szárazodása, mivel a csökkenő vízszint kedvez az agresszívan terjedő lágymű- és fásszárú inváziós fajok megtelepedésének és felszaporodásának. A parti és vízinváziós sok védett, érzékeny állatnak nyújt élőhelyet, ezért ezen növényzet csak korlátozottan hasznosítható. A vízfelületek hasznosításakor szintén figyelembe kell venni az itt táplálkozó és szaporodó állatok igényeit, ezért kifejezetten intenzív gazdálkodás nem folytatható, előnyben kell részesíteni a természetkímélő gazdálkodási módokat, az extenzív hasznosítást.

KE-7 Természetszerű gyepek

(a) Kezelési egység kódja: KE-7

(b) Kezelési egység meghatározása: Természetszerű gyepek

A tervezési terület gyepes területei részben elsődleges gyepek, részben erdőirtások következtében kialakult másodlagos gyepek. Egykori gazdag élőviláguk az állattartás visszaszorulása, a lecsapolások és a klímaváltozás okozta szárazodás, és az inváziós fajok megjelenése miatt több helyen degradálódott, kiterjedésük csökkent. Ebbe a kezelési egységbe soroltuk a jó természetességi értékű gyepterületeket, illetve a közepes természetességi értékűek közül azokat, melyek megfelelő, rendszeres kezelés alatt állnak, ezért természetességük javulása várható.

Főként mocsárrétek, üde kaszálórétek, homoki gyepek és ezek átmenetei, illetve mozaikjai tartoznak a kezelési egység élőhelytípusai közé.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

D34 - Mocsárrétek

G1 - Nyílt homokpusztagyepek

H5b - Homoki sztyepprétek

B5 - Nem zsombékoló magassárrétek

OB - Jellegtelen üde gyepek

OC - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6410 - Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)

2340 - *Pannon kilúgozott dűnék

6260 - *Pannon homoki gyepek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

Sötétaljú hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó területek természetvédelmi szempontból ideális karbantartásához a gyepeket évente egyszer, lehetőleg a védett fajok virágzása és termésérése után, június közepétől kezdődően javasolt lekaszálni, majd a sarjú kellő megerősödése után legeltetni. Az állatvilág védelme érdekében kizsórító kaszálás és vadriasztó lánc alkalmazása szükséges. Évente változó elhelyezkedésben a kaszálásból, illetve a legeltetésből kizárt területeket, lehetőleg 3 méternél szélesebb bűvósávokat kell kijelölni. A magas (8-10cm) tarló, a kezeletlenül hagyott területek magasabb aránya és a mozaikos kaszálás biztosíthatja a változatos élővilág megőrzését. Szükség esetén őszi tisztító kaszálás végezhető. Érzékeny (pl. vízállásos) területeken a nehézgépekkel történő munkavégzés kerülendő, javasolt a kézi kaszálás. 4 méternél szélesebb kasza és szársértő használatát lehetőleg kerülni kell. A jelölő fajok érdekében a legeltetés lehetőleg alacsony állatsűrűséggel (0,2 – 0,5 állategység/ha), szakaszolva végzendő. A szakaszok sorrendjét évente javasolt változtatni. A jelenleg kezeletlen, nehezen megközelíthető száraz gyepek esetében, amennyiben a legelő állatállomány nem biztosítható, rendszeres szárzúzózással javasolt a cserjésedést megakadályozni. A mocsárrétek, üde gyepek esetében fontos a területek megfelelő vízellátásának biztosítása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet.

A Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet.

b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése.

GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY40	Legeltetési sűrűség 0,2-0,4 állategység/ha.
GY72	Kaszálás június 15. után lehetséges.
GY82	A gyepet évente legfeljebb kétszer lehet kaszálni.
GY92	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY108	Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor.
GY110	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: szeptember 1.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
GY118	Élőhelyrekonstrukció.
GY130	Gépi cserjeirtás csak kemény (száraz vagy fagyott) talajon végezhető. Tartós esőzés után a munkák szüneteltetése, gépekkel mozogni a területen csak annak felszáradása után lehet. A gépi munkavégzés nem károsíthatja a gyepet.
GY132	A levágott növényi részek lehordása a gyepterületről 1 hónapon belül, a kivágott cserjéket tilos a gyepen deponálni.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A mocsárrétek és üde kaszálók megfelelő vízháztartásának megőrzéséhez, illetve helyreállításához vízrendezési, vízkormányzási beavatkozások lehetnek szükségesek.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Aktív kezelés hiányában a gyepek cserjésedése, majd beerdősülése, továbbá a közösségi jelentőségű gyepes élőhelyek és az azokhoz kötődő értékes fajok eltűnése nem megakadályozható. Rendszeres kezelés szükséges az inváziós fajok visszaszorítása, illetve további térhódításának megelőzése érdekében is. Ezen élőhelyek megőrzése tájképvédelmi és kultúrtörténeti okból éppoly fontos, mint természetvédelmi célból, ezért a hagyományos extenzív gazdálkodási formák megőrzésével, legeltetéssel, vagy állat hiányában kaszálással javasolt kezelni a területeket.

KE-8 Degradált gyepek és magaskórósok

(a) Kezelési egység kódja: KE-8

(b) Kezelési egység meghatározása: Degradált gyepek és magaskórósok

Ebbe a kezelési egységbe soroltuk az erősen degradált, alacsony természetességű gyepterületeket, lágyszárú özönfajok állományait, magaskórós ruderalis gyomnövényzetet, gyomosodó és cserjésedő területeket. Sajnálatos, hogy a tervezési területen a potenciálisan, vagy a korábban értékes, és egyben jelölő élőhelyet képviselő gyepterületeken találjuk ezt a kezelési egységet. Az ide tartozó területek döntő többsége vadföld, amelyeket 1-2 évi rendszerességgel megtárcsáznak, vagy sekélyen megszántanak, ezért növényzetükben legtöbbször a szántóföldi gyomnövényzet dominál. A természetes gyeptársulások degradált nyomai csak a szegélyeken fedezhetőek fel. Helyenként a kezelés felhagyása az özönfajok térnyerését eredményezi.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- OB – Jellegtelen üde gyepek
- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- OD – Lágyszárú évelő özönfajok állományai
- OF – Magaskórós ruderalis gyomnövényzet
- P2a – Üde és nedves cserjések
- P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- T10 – Fiatal parlag és ugar

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

A kezelési egység nem érint Natura 2000 fajokat.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységben a terület jellegének és a szükséges természetvédelmi kezelés módjának legfőbb meghatározója az inváziós lágyszárúak domináns jelenléte. A kezelések elsődleges célja az özöngyomok további terjedésének megállítása, a környező értékes területek fertőződésének megelőzése. A hosszú távú kezelés során törekedni kell az inváziós fajok teljes visszaszorítására, az élőhelyek természetességének növelésére. Ez a gyakorlatban a talaj mozgatásával járó agrotechnikai beavatkozások teljes felhagyását, és a területek rendszeres kaszálását jelenti.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény vonatkozó rendelkezései.

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet.

b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY108	Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor.
GY118	Élőhelyrekonstrukció.
GY131	A cserjék - későbbi kezelések megkönnyítése érdekében - talajszintben való kivágása.
GY132	A levágott növényi részek lehordása a gyepterületről 1 hónapon belül, a kivágott cserjéket tilos a gyepen deponálni.

*(f) **Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:***

Ezeknek az élőhelyeknek a rekonstrukciója elsődlegesen a gyepek természetességének növelésével, (rendszeres kaszálással, vagy legeltetéssel és szárazúzózással) megvalósítható. Természetvédelmi szempontból mindenképpen ez a kívánatos eszköz, mert ezek az élőhelyek a gazdálkodás szerkezetének átalakulása miatt, súlyosan veszélyeztetettek.

Esetenként elfogadható lehet (az inváziós fajok visszaszorítása mellett), a szukcesszió érvényre jutásának elősegítésével, a fás vegetáció kialakulásának elősegítése, azonban az így létrejött erdők hosszú ideig alacsony természetességűek maradnak, így ezt kedvezőtlenebb megoldásnak tekinthetjük.

*(g) **Kezelési javaslatok indoklása:***

Az inváziós fajok állományainak jelenléte védett természeti területen, Natura 2000 területen nem kívánatos. A területek élőhelyrekonstrukciója a környező értékes élőhelyek fertőződésének megakadályozása szempontjából is fontos.

KE-9 Szántók és nyiladékok

*(b) **Kezelési egység kódja: KE-9***

*(b) **Kezelési egység meghatározása:** Szántók és nyiladékok*

A terület nagyüzemi szántói mellett a szántó művelési ágú vadföldek tartoznak a kezelési egységbe. Továbbá azokat a jellemzően erősebben igénybevett földutakat és nyiladékokat soroltuk ide, amelyek növényzete nem volt besorolható más természetesebb kezelési

egységbe.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

T1 – Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

T6 – Extenzív szántók

T10 – Fialat parlag és ugar

OG – Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A védett, értékes természeti területek közé ékelődő szántók esetében a legnagyobb veszélyt az intenzív művelés során a földekre kijuttatott műtrágya és a különböző növényvédő szerek használata jelenti. A vegyszerek használata a legkörültekintőbb alkalmazás esetén is a környező területek szennyeződését okozhatja, akár közvetlenül (a peremterületeken), akár közvetve a talajvíz és a felszíni vizek szennyeződésén keresztül. Természetvédelmi szempontból ezért ideális célként a nagyüzemi szántók átalakítása, gyepesítése vagy honos fajokkal történő erdősítése lenne a megfelelő megoldás. Amennyiben erre nincs lehetőség, a vegyszerhasználat minimalizálása a cél. Lehetőség szerint a biogazdálkodásban megengedett szerek alkalmazását kell előnyben részesíteni, a tápanyagpótlást elsősorban szerves trágyával javasolt megoldani. Törekedni kell a talaj kíméletére, nem javasolt túlságosan nagy parcellák kialakítása. A fás-cserjés mezsgyék kialakítása növeli az élőhelydiverzitást, több közösségi jelentőségű állatfajnak nyújt bűvőhelyet (pl. sárga gyapjasszövő, tövisszűrő gébics), emellett talajvédelmi szempontból és a kártevők elleni védekezés szempontjából is előnyös. Fontos az inváziós fajok megtelepedésének és terjedésének megelőzése. Kistáblás művelés, hagyományos kultúrák és hagyományos technológiák alkalmazása javasolt. Melioráció kerülendő, a meglévő meliorációs infrastruktúra felújítása nem javasolt.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (HMKÁ) – 50/2008 (IV. 24) FVM rendelet.

b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
SZ01	Napnyugtatótól napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
SZ04	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás, vadriasztó lánc használata.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
SZ13	Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki.
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédő szer mentes táblaszegély elhagyása, a táblaszegélyben szükség esetén mechanikai gyomirtás végzése.
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
SZ20	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás nem megengedett.
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek nem alkalmazhatók.
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.
SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.
SZ25	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók.
SZ27	Vegyszeres gyomirtás, kivéve az özönnövények mechanikus irtását kiegészítő vegyszeres kezelést, nem végezhető.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.
SZ46	Melioráció nem megengedett.
SZ48	Drénezés nem megengedett.
SZ52	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gypesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ56	Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal, támogatható.
SZ68	A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amely őshonos cserjéből vagy fákból álló sövény, illetve fasor lehet. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességének biztosítása kizárólag mechanikai eszközökkel.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Hosszútávon a területen található szántóterületek gyepesítése vagy honos fajokkal történő erdősítése, azaz a szántó művelési ágú területek arányának a csökkentése a cél.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A szántóterületek és a vadföldek vadat vonzó tulajdonsága miatt ezeken a területeken szükség esetén magasleseket javasolt elhelyezni, fokozott vadászati tevékenységgel törekedni kell a vadlétszám csökkentésére.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A vegyszerek használata a legkörültekintőbb alkalmazás esetén is a környező területek szennyeződését okozhatják akár közvetlenül, akár a talajvíz szennyeződésén keresztül. Ez legnagyobb veszélyt a vízi ökoszisztémákra és a környező területek gerinctelen faunájára jelent, valamint ezeken keresztül a táplálékláncba kerülve további vízi szervezetekkel és gerinctelenekkel táplálkozó állatfajokra is kockázatot hordoz.

KE-10 Egyéb, az emberi tevékenység által meghatározott élőhelyek

(a) Kezelési egység kódja: KE-10

(b) Kezelési egység meghatározása: Egyéb, az emberi tevékenység által meghatározott élőhelyek

Ebbe a kezelési egységbe soroltuk azokat a természetvédelmi szempontból másodlagos területeket, melyek legjellemzőbb tulajdonsága az ember általi zavarás, az intenzív területhasználat, és az ennek nyomán kialakult jelentős mértékű degradáció. Ide tartoznak az infrastruktúra hálózatok elemei: utak, vezetékek, egyéb vonalas létesítmények.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

T11 - Csemetekertek, faiskolák, kosárfűz ültetvények

U4 – Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók

U10 – Tanyák, családi gazdaságok

U11 – Út- és vasúthálózat

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

A kezelési egység nem érint Natura 2000 fajokat.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területet érintő infrastrukturális elemek és gazdasági létesítmények működtetése, karbantartása során törekedni kell arra, hogy a környező területek zavarása a lehető legkisebb legyen, a szomszédos értékesebb élőhelyekre ne jusson ki környezetterhelő anyag. Fontos, hogy a bolygatott területek ne növekedjenek, további degradáció ne jelentkezzen, az esetleges gyomosodást vissza kell szorítani. Lehetőség szerint minimalizálni kell a vegyszerhasználatot, a környezetre veszélyes szerek és technológiák alkalmazását. Esetleges fejlesztések, átalakítások előtt minden esetben egyedi eljárás és a természetvédelmi kezelővel való előzetes egyeztetés szükséges.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

b) Javasolt előírások:

A kezelési egységre előírás javaslatok nem fogalmazhatók meg, a területhasználati és területkezelési módokat a hatályos ágazati jogszabályok és egyedi hatósági engedélyek szabályozzák.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukció a területen található valamely telephely, vonalas létesítmény stb. megszűnése, felszámolása esetén válhat szükségessé. Ilyen esetben a terület rekultivációjára, az inváziós fajok megtelepedésének vagy terjedésének megakadályozására, a természetszerű állapot helyreállítására kell törekedni.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység jelentősége természetvédelmi szempontból másodlagos, a kezelési javaslatok célja csupán a lehető legkisebb mértékű zavarás biztosítása lehet.

3.2.2 Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció a 3.2.1. fejezetben, a kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok az alegységek (KE-1 – 10) részletezésénél jelennek meg.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

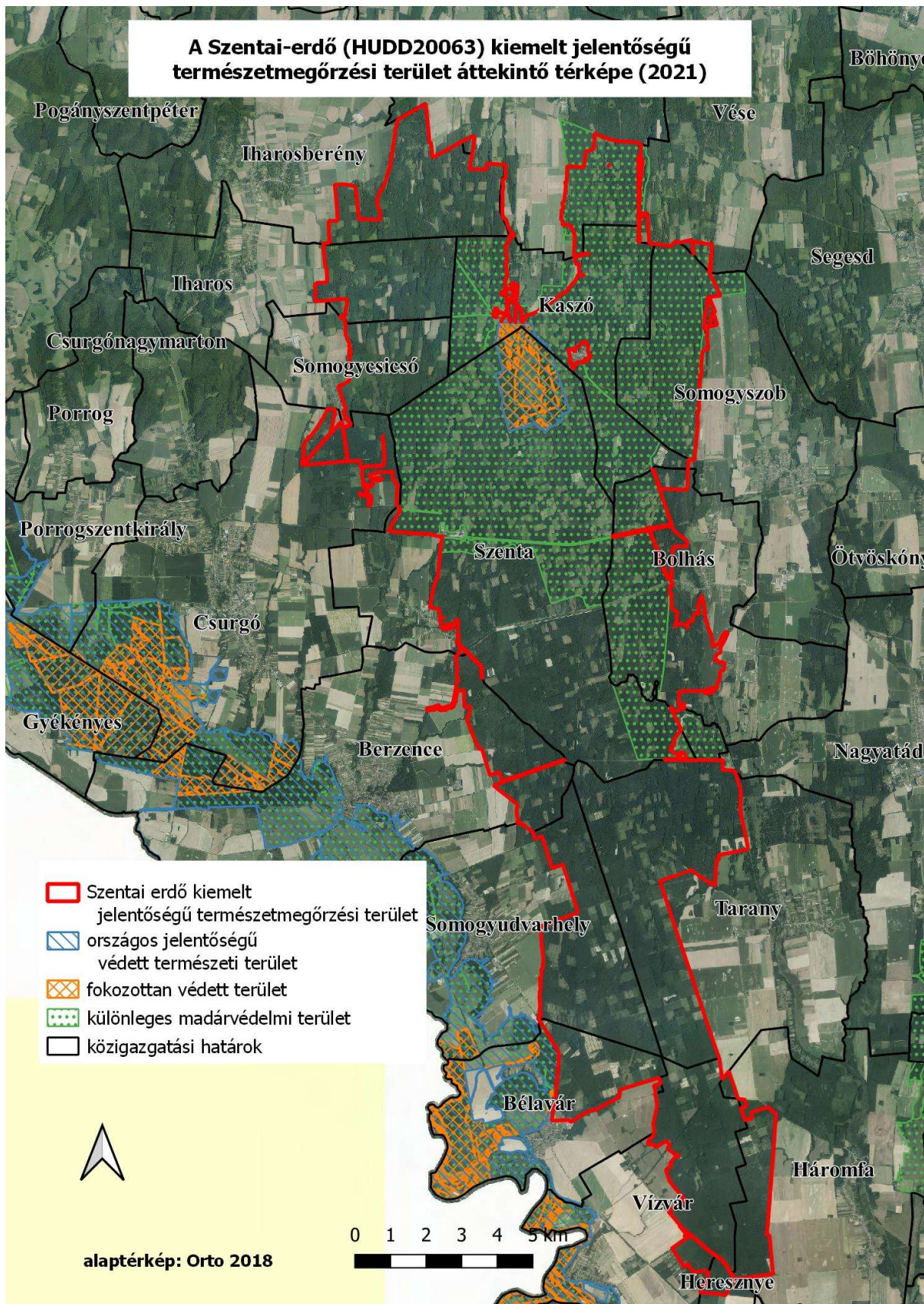
A 2012-2017 között futott Svájci-Magyar Együttműködési Program, Közösségi jelentőségű, illetve védett és fokozottan védett állatfajok felmérése és monitoring módszertan kidolgozása Vas, Zala és Somogy megye Natura 20000 területein megnevezésű projektben elkészült a jelölő állatfajok felmérési és monitoring módszereinek kidolgozása. 2016-tól már e módszerek alapján történik egyes Natura 2000 jelölő fajok állományainak nyomon követése. A területet érintő, a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében zajló kutatásokat továbbra is folytatni kell. A jelen munka elkészítéséhez elvégzett élőhelyterképezést és széles körű zoológiai és botanikai felméréseket a fenntartási terv felülvizsgálatai előtt célszerű újra elvégezni. A jelölő fajok és élőhelyek tekintetében minimálisan hatévente (a közösségi jelentőségű fajokról és élőhelyekről az Európai Unió felé benyújtandó jelentések periódusainak megfelelően) el kell végezni az állományok és területek felmérését.

3.2.5. Mellékletek:

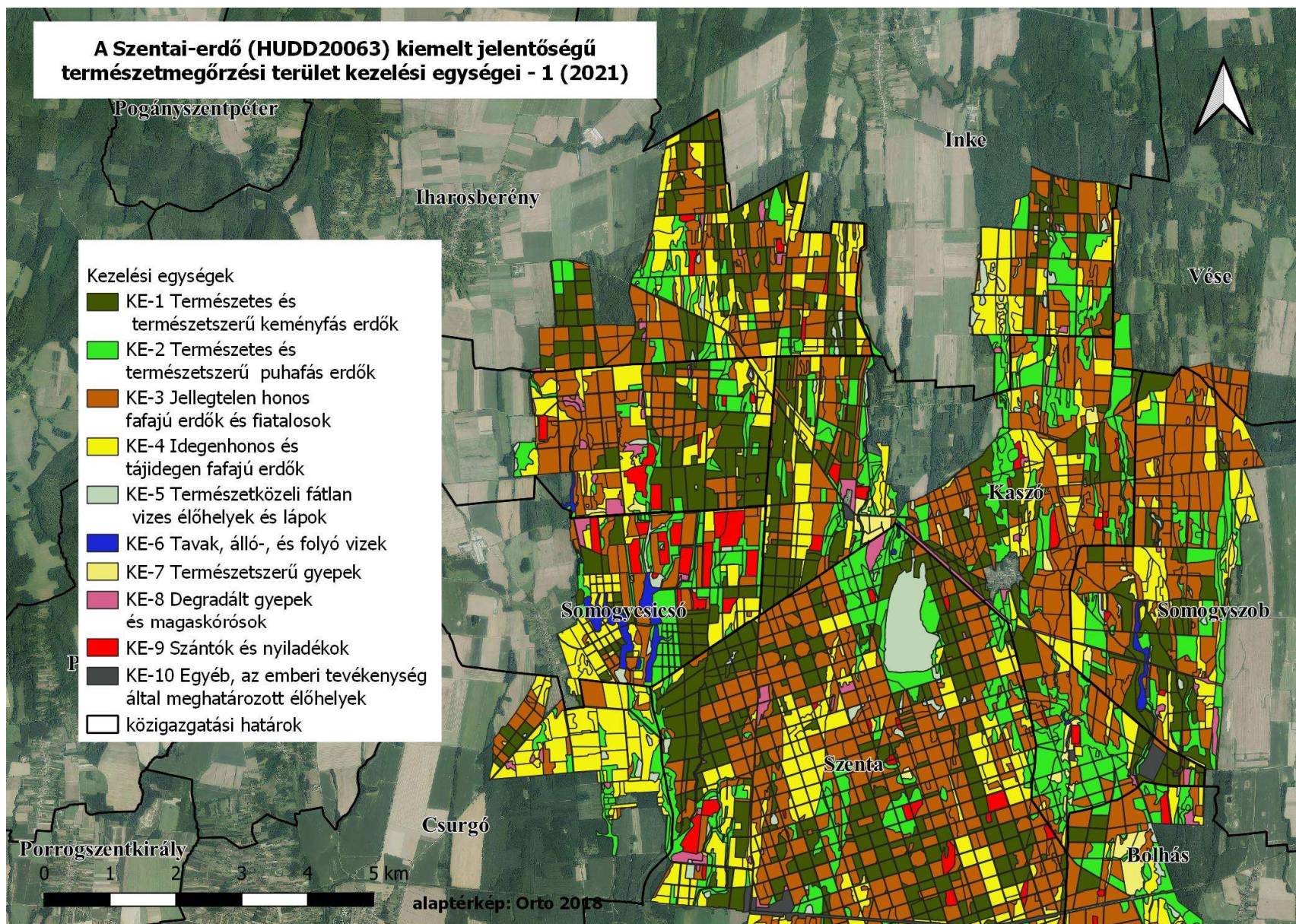
A tervezési terület áttekintő térképe

A tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelési egységek térképe

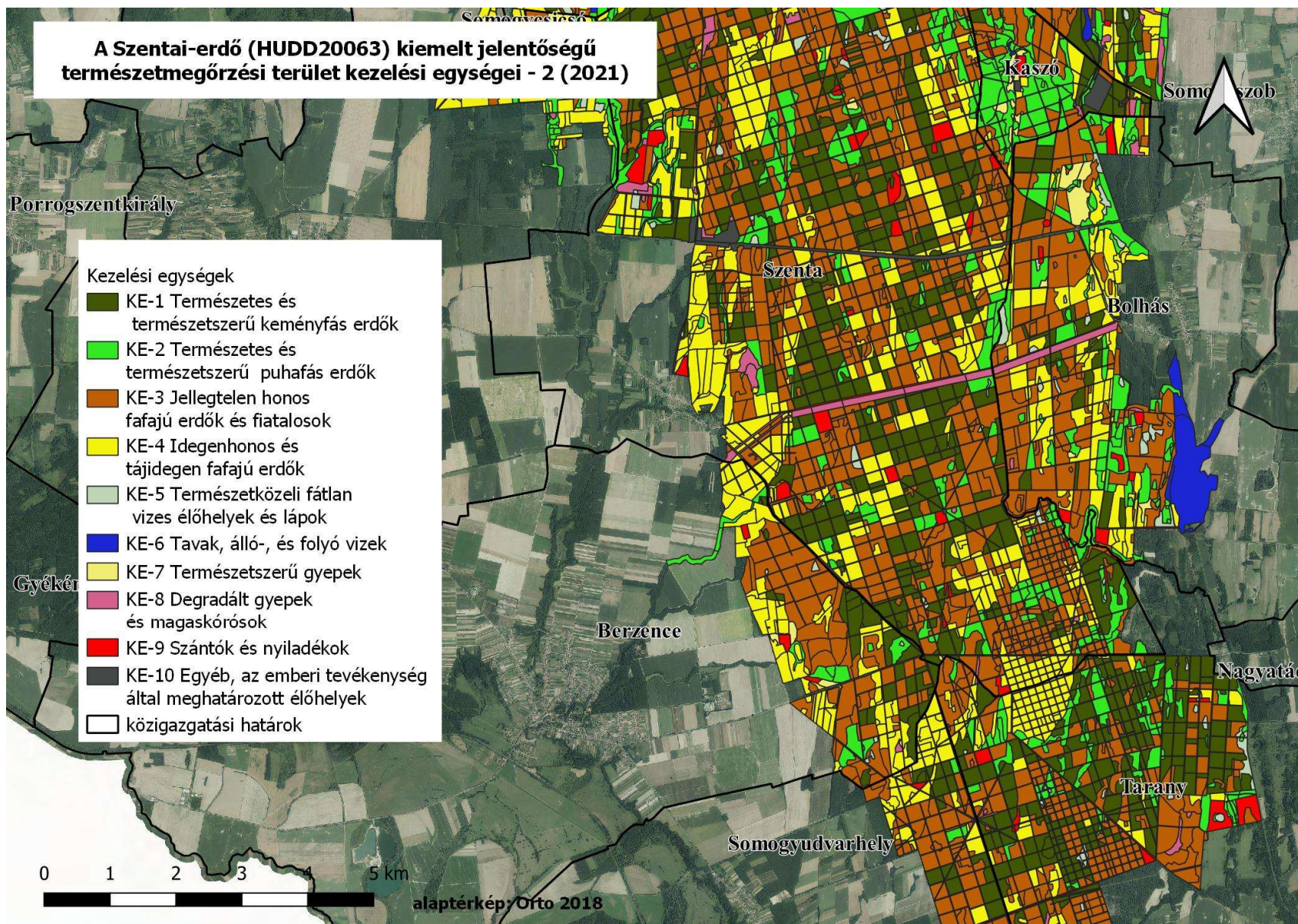
A Szentai-erdő (HUDD20063) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület áttekintő térképe (2021)

A Szentai-erdő (HUDD20063) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület kezelési egységei - 1 (2021)

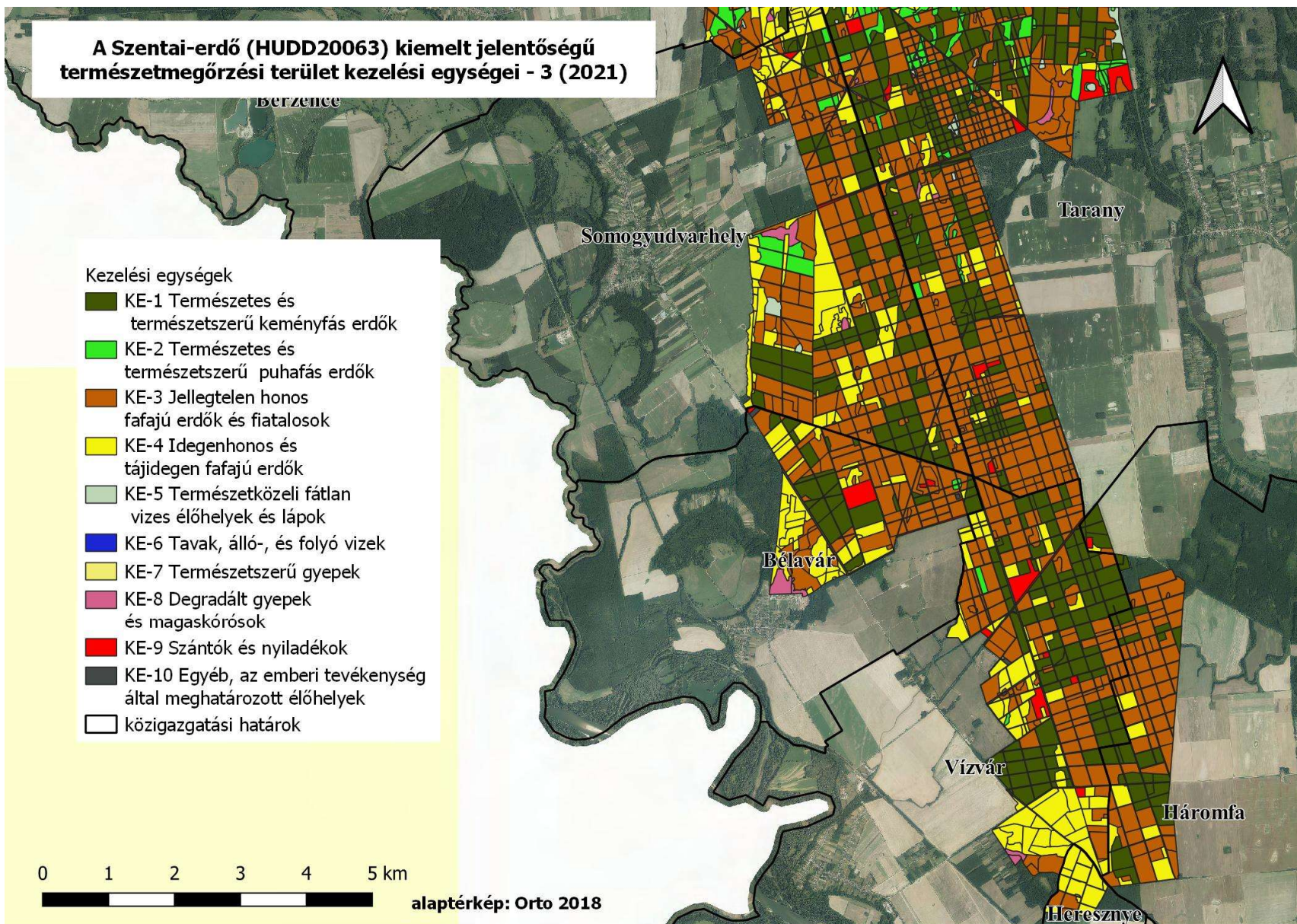
A Szentai-erdő (HUDD20063) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület kezelési egységei - 2 (2021)

A Szentai-erdő (HUDD20063) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület kezelési egységei - 3 (2021)

Kezelési egységek

- KE-1 Természetes és természetyszerű keményfás erdők
- KE-2 Természetes és természetyszerű puhafás erdők
- KE-3 Jellegtelen honos fafajú erdők és fiatalosok
- KE-4 Idegenhonos és tájidegen fafajú erdők
- KE-5 Természetközeli fátlan vizes élőhelyek és lápok
- KE-6 Tavak, álló-, és folyó vizek
- KE-7 Természetyszerű gyepek
- KE-8 Degradált gyepek és magaskórósok
- KE-9 Szántók és nyiladékok
- KE-10 Egyéb, az emberi tevékenység által meghatározott élőhelyek
- közigazgatási határok

alaptérkép: Orto 2018

3.2.6. A tervezési terület erdőrészeit/helyrajzi számaint érintő kezelési egységek

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz/erdőrészlet
KE-1	Természetes és természetszerű keményfás erdők	4116,9166 ha	<p>Bélavár:2F,2H,2G,3A,5E,9D,9E,1B,1D,2B,3B,3C,3E,3D,3H,4A,5F,7G,8I</p> <p>Berzence:1D,2H,2F,2G,2E,2D,2A,3H,3I,4E,4P,25L,29H,3F,4C,4F,4G,4D,5N,5O,5C,5P,6H,6I,7C</p> <p>Bolhás:1J,1C,1I,2H,5C,7D,8A,9C,9L,11E,24L,5I,5K,6N,6M,6F,8I,8K,9I,12O,24J</p> <p>Csurgó:37J,37L,37M,37N,37R</p> <p>Háromfa:1B,1A,2A,3B,3L,3J,3M,6E,6H,6G,7A,7B,7E,8C,9B,10A,10B,10D,11B,11G,23D,3O,3F</p> <p>Iharos:13G,14C,15A,12A,12D,13D,13F,13K,13L,14F,15P,15I,15L,16A,16D,18B,9E,12B,13I,14B,16H,16G,17D,17F,17G,17E,18D,18E,18F</p> <p>Iharosberény:40E,41F,30A,30E,30G,31D,31G,31L,31N,31O,31C,31B,32B,32H,32F,32U,32K,32H,33N,38,39X,40I,40G,41H,44C,44A,44A,30B,30L,30F,30H,32D,32R,32E,32O,32W,32P,33G,33J,33K,34A,34,34E,34G,34I,34Q,34P,34Z,34X,34W,35H,35P,35Q,35J,35R,36A,36E,36I,36F,36G,36L,36M,36N,37A,37D,37I,37F,37M,37Q,38A,38K,38B,38D,38G,38R,39Q,39T,39U,40F,40I,44B</p> <p>Inke:30D,30B,31A,31A,31B,31B,31I,31L,31L,34J,34I,30C,30B,30F,30C,30G,31G,32J,33J,34E,34G</p> <p>Kaszó:2L,16E,17M,1E,3I,3W,4F,5B,5F,5K,5H,5G,5J,11H,12D,17O,19E,20A,26A,27A,27H,28D,36C,36D,36E,36G,37F,37L,37M,37H,38I,40J,58I,1A,1S,1M,1K,1B,2B,3C,3G,4A,4B,4D,6I,6E,10A,16A,16I,17L,18P,18K,18I,19A,19Q,19G,19H,19C,21H,35A,38B,38E,38F,38I</p> <p>Somogyicsicsó:1E,1H,4N,5F,5B,6C,6I,6F,7C,8C,8D,8F,10E,10D,11P,11Q,11G,11O</p> <p>Somogyiszob:13H,13I,14N,15J,22H,22E,24M,24D,24Q,24O,25L,25D,29E,30I,30B,30M,30G,31A,31J,31A,31J,32S,32C,32D,32Q,32P,32M,32I,32T,33K,33J,33C,33F,34H,34C,58E</p> <p>Somogyudvarhely:2I,2D,2P,2G,5C,7F,7A,7B,7E,16C,18C,18D,18G,19B,19C,19D,19H,19G,19E,20D,20E,20F,21A,21D,21B,22A,22C,23K,23D,23I,24E,24D,26B,32A,32C,33B,33C,33G,126L,126F,126K,127I,127A,127L,127J,127M,127G,127F,134C,134A,134G</p> <p>Szenta:1E,1B,2D,2F,2L,2H,5A,5E,5C,7A,7M,7E,7T,7S,7O,7P,8A,8F,8F,8H,8I,8B,8G,8D,8C,11C,11I,12B,12H,12K,12L,12E,12F,12I,12C,12J,12A,13A,13L,13O,14E,14B,15A,15B,15I,15K,15J,15H,15F,16D,16E,16G,16F,17A,17G,17K,17E,18A,18H,18F,18D,19B,19C,20H,21A,22E,23F,23B,24J,24H,27L,27M,27D,27F,27I,28O,28H,28E,28N,28B,28L,28M,30H,31TI,31O,32J,32O,32K,33E,34F,34I,34J,34H,34G,34A,35B,35C,35D,35E,36J,36L,36M,36I,36H,37F,41L,41M,41N,42L,42D,42F,42J,43A,43C,43D,43G,43E,43B,44H,44F,44B,45F,45G,46C,48A,48F,48B,48G,49D,49E,49F,49H,49G,50A,50R,51A,51G,51I,51P,52G,52D,52J,52H,53E,53M,53V,53R,53S,53P,54L,54N,54E,54A,56J,56G,57E,57B,57A,58F,58D,58K,58N,58L,58O,58I,58M,59V,59P,59S,59U,59T,60M,60K,61R,62L,62A,62Q,62M,62D,62J,63F,63E,65D,65C,67B,67C,67F,68E,68C,68E,68D,69F,69C,69I,69J,69G,70E,70A,70F,70G,70H,70B,71A,71G,71F,71D,72F,72N,72D,72E,73B,73F,73G,73D,73I,73E,73N,73L,74B,74C,74,,75A,75G,75I,75C,76G,76K,78B,78C,79D,79A,79G,79F,81J,81B,82A,82D,82F,82I,83C,83G,83E,84P,84I,84L,85K,86J,87C,87D,87G,87I,88A,89L,89H,89K,90F,91B,91C,91I,92I,92B,92A,93F,97A,97L,97R,97J,97D,97T,105C,105D</p> <p>Tarany:1E,1F,2B,2P,2F,2O,2H,2I,2R,3C,3J,3A,3E,4A,4B,4H,4E,5A,5E,5G,5I,6A,6I,6H,6D,6C,6L,6B,8J,8A,8K,8M,8O,8E,8C,8G,8F,8S,8Q,9A,9F,10M,10B,10O,10E,10S,10G,10D,10L,10I,11C,11E,11P,11L,11Q,11R,11J,12D,12C,12G,13C,13G,13B,14A,14B,14E,15A,15E,15C,15B,16H,16M,16J,16K,17D,17E,17B,17F,18A,18E,18B,18F,19L,19B,19K,19E,19I,19A,19J,19C,20N,20B,21E,21A,21B,21K,21D,22F,23I,23K,23F,23D,24B,28E,29E,29A,29K,29J,30J,31F,32A,32E,32F,33C,35F,35A,43E,44A,44M,44J,44I,45C,45H,45G,45E,45I,45J,46O,46G,46Q,46W</p> <p>Vízvár:2F,3A,3K,3B,3H,3F,4G,4F,4B,5E,5F,5G,5D,6B,6C,7C,8B,9B,9D,9C,10A,10I,10C,10D,11A,11H,11B,11I,11F,11E,11G,11D,12A,12D,13F,13H,13A,13C,13B,14E,14F,14C,17A,18A,18F,18E,19A,19B,20C,21G,21C,21A,21E,21D,22C,22B,22D</p>

KE-2	Természetes és természetszerű puhafás erdők	2077,0720 ha	<p>Bélavár: 9 B, 9H Berzence: 1C,3J,3G,6G,7A,8C,25O,25N,25P,29C,29B,29A,30G Bolhás: 1TN2,1TN1,1B,1F,1K,2TN,2D,2F,3D,4TN4,4D,5TN1,6A,8R,8L,8O,9D,10D,10L,10M,11B,11G,12C,12F,12G,12I,13J,13H,14B,14E,14H,19P,19A,19I,19H,19J,19C,19D,19K,20A,20V,20N,20C,20W,20U,20S,20B,20D,20D,20M,20Y,21A,21B,21F,21E,21I,24TN,24B,24D,24C,24F,24I,24G,25TN2,25A,25D,26TN2,26TN1,26TN3,26H,26C,26K,26J,26E,32N,33J,33H,33F,34C,34F Csburgó: 0176,017,0187/1,2,8H,8K,8C,8D,8E,8M,9M,9U,9S,9R,10TN,12P,12D,12H,40I,40J,40K,40L,40N,40Q Iharos: 7C,7J,8B,10B,10F,10G,11CE1,11L,11R,11Q,11I,11H,12E,12C,13J,13L,14L,14E,14H2,14J,15B,15J,15I,1,1H,15Q,15M,16E,16I,16J,17B,17C,17H,17I,24L Iharosberény: 33TI,33TN1,33X,33B,33C,33R,33M,33T,33T,33X,33L,33Z,34TI,34F,35E,36J,36M,37C,37Z,37Y,37T,37R,38N,39VI,39TN1,39A,39B,39E,39D,39G,39I,39K,39S,40J,40O,40L,41I,41J Inke: 29B,31D,31L,32VI,32A,32A,32C,32L,32E,33D,33F,33O,33I,33L,33D,34D,35J,36B,36A,36A,36C,36D Kaszó: 1C,2D,2E,2N,2G,2F,3R,3H,3J,3K,3O,3P,3E,3F,3F,3N,4J,4O,4P,6TN,6A,6D,6G,7F,7G,7E,9G,9I,9K,9B,9C,9J,9G,9M,10F,10B,10C,11D,11D,11D,11A,11D,12A,12B,16C,17M,17D,18TN,18VI1,18B,18C,18L,18J,18I,18G,19B,19D,19F,19M,20C,20F,21F,21K,26B,27B,28TN,28C,28A2,28A1,35E,35K,35H,36I,36J,36H,37VI2,37G,37K,37B,37C,38T1,38R,38J,38J,39N,39C,39D,39G,39F,39A,39M,39B,39L,40A,40H,40I,40E,40B,40G,41B,41K,41A,41D,59A Somogyecsicsó: 0118/2h,0127c,1B,1P,1L,2G,2F,2B,2J,2C,2L,2H,3B,3J,3A,3D,3N,3F,3I,4C,4P,4K,4D,4F,4E,4G,5D,5I,5A,6TN2,6K,6A,6B,6G,6H,7TN,10D,14A Somogyzob: 14F,14C,23S,23L,23P,23F,23R,23H,23,23V,24E,24P,25M,29TN,29C,29N,29B,29I,30J,31B,31G,32E,32L,33I,33G,34B,34D,34E,42N,42L,42A,42B,42I,42Q,42E,42F,42P,42R,42M,43J,43I,43C,43B,43A,43E,58F,58L Somogyudvarhely: 2E,5L,30B,30R,31G,31I Szenta: 2A,2B,2N,2C,2J,2I,2K,2E,2G,7B,7D,7D,7C,8F,8F,8I,8D,9A,10B,10E,11B,11D,11L,16TN2,16J,16H,16J,16B,17I,17C,19J,20H,20E,22D,22G,24A,25C,25B,25H,25E,25F,26VI,26B,26H,26J,28K,28D,29H,29I,31P,31B,31T,31N,31H,31J,31M,31A,32H,32C,32L,34E,34C,35F,35A,36C,36B,37A,38D,38H,39J,39K,41K,44C,45TN,45B,45D,45E,46D,47A,52E,52B,53F,53U,55I,57C,58E,59D,59J,60TN,60G,60E,60F,61D,62O,63D,65B,65J,65E,67H,71E,71C,72TN,72K,72K,72G,74H,74F,75E,75D,76F,76J,78D,80G,80D,80H,82K,84K,84D,85G,85I,85C,86Q,87A,87E,87H,88B,88C,88D,88E,89M,89G,89I,90B,90E,91H,91D,91E,96P,96H,96K,97C,98C,98H,98Q,98M,99F Tarany: 1D,1I,2TN,2L,2D,2C,2K,2J,3TN,3G,3F,4TN3,4G,4I,4J,5K,5C,6K,6D,7N,7D,7M,7R,7C,7A,8TN2,8I,9G,9B,9E,10A,10C,10H,11A,11D,11G,11I,12B,13E,15I,15F,16A,16G,18D,19G,20J,20I,23B,23E,24D,36M,43N,44R,44X,44B,44D,44R,44F,45M,46M,46F,44E Vésc: 9L,10H Vízvár: 6I,16E</p>
------	---	-----------------	---

<p>KE-3</p>	<p>Jellegtelen honos fafajú erdők és fiatalosok</p>	<p>7222,5891 ha</p> <p>Bélavár:0127hrsz,1A,1I,2C,2E,2A,2K,2D,2J,2I,3F,4C,4E,5A,5C,5B,5G,6D,6A,6B,6C,7H,7D,7A,7E,7F,7C,7B,7C,7B,8B,8G,8F,8E,8H,8C,8A,8D,9A,9I,9C,20E,20O,20F,20P,20L,20H,20U,20K,25P</p> <p>Berzence:074/3hrsz,3D,3C,4A,4L,4M,4O,4N,4J,4K,4I,5B,5J,5A,5H,6K,6A,6E,6A,6F,7H,7I,7G,7D,7B,7K,7VF2,7E,8B,8E,8D,8A,9G,9D,10A,10B,23C,23F,23G,23L,23H,23M,23N,23O,24I,24E,24F,24L,25F,25M,25L,25J,25V,25K,25G,25I,29G,30O,30I</p> <p>Bolhás:053/2,40/9,5,40/15,1G,1A,1D,1E,2E,2K,2I,2J,2A,2B,2N,2M,2L,3E,3C,3T N1,3B,4TN1,4I,4A,4B,4C,4F,4G,5C,5J,6D2,6D1,6L,6J,6I,6H,6K,7B,7C,7A,8G,8P,8D,8E,8F,9L,9P,9Q,9A,9A,9CE,9E,9K,9H,9M,9N,10B,10N,10I,10F,10K,10A,10E,11A,11H,11I,11J,11F,11M,11N,11L,11D,12A,12B,12D,12N,12L,12K,12P,13L,13A,13C,13K,13C,13E,13G,13F,13B,14F,19A,19L,19E,20B,20D,20T,21P,21R,24G,24A,25B,25H,25C,25G,25F,25E,26G,26E,26I,26M,26O,26A,26N,30A,30E,30G,32B,32Q,33CE,33I,33G,33D,34A,34D,34E</p> <p>Csurgó:0174,0189/1hrsz,8G,9J,12T,12U,37H,37P,37D,37F,37TI1,37E,37G,37K,37Q</p> <p>Háromfa:2B,3D,3K,3C,3H,3N,3G,3A,3E,3I,3M,3TI,4H,4F,4D,4A,4B,4C,5A,5D,5B,5E,5F,5C,6A,6D,6E,7D,7C,8A,8D,9F,9C,9E,10C,11H,11D,11L,11C,11F,11K,20CE,23C,30B,30A,30C30E</p> <p>Heresznye:1N,1J,1I</p> <p>Iharos:030/3hrsz,7H,7A,7F,7CE2,7CE1,7I,8F,8CE4,8CE6,8F,8D,8E,8CE2,8G,8J,8H,8D,8I,9C,9F,9A,9H,9G,9K,9B,9L,9I,10VF1,10B,10C,10F,10H,11X,11L,11D,11B,11CE2,11M,11K,11S,12F,13E,13H,13B,13C,14K,14M,14I,14D,14A,14G,14C,15E,15TN,15C,15K,16C,18C,18A,18CE,24O</p> <p>Iharosberény:30G,30K,31I,31F,31E,31J,31H,31A,32I,32S,32J,32L,32M,32O,32W,32N,32B,32C,32G,33Y,33C,33E,33F,33Y,33V,33Q,33I,33P,34K,34N1,34N2,34J,34O,34S2,34S1,34N3,34V,34T,34M,34U,34S2,35Q,35L,35D,35C,35M,35G,36D,36K,36B,36N,37C,37D,37P,37H,37G,37A,37C,37J,37L,37O,38J,38H,38C,38P,38Q,38U,38T,38V,38E,38O,38P,39W,39X,39TI1,40E,40A,40B,40N,40D,40C,41A,41G,41B,41C,41J,43H,43I,43K,43J,43L,44D</p> <p>Inke:29C,30A,30D,30H,30F1,30E,31B,31H,31L,31TI1,31D,31M,31C,31O,31F,32A,32L,32H,32F,32G,33A,33M,33J,33H,33K,33A,34E,34A,34F,34C,35B,35K,35B</p> <p>Kaszó:1P,1Q,1U,1I,1N,1F,1G,2A,2M,2H,2C,2K,3A2,3A1,3S,3J,3V,3TI1,3B,3S,3D,3L,3M,4C,4G,4P,4CE,4I,4H,5F,5L,5C,6B,6J,6H,6F,6K,7TI1,9F,9B,9N,9D,9A,9L,9R,10D,10G,10F,10I,10K,10E,11K,11L,11B,11E,11G,11H,11B,12C,16A,16H,16G,16B,16D,17F,17C,17M,17K,17L,17L,17N,18A,18N,18F,19N,19K,19CE,20A,20E,20A,20J,20L,20H,20B,20D,21N,21R,21A,21S,21G,21E,21L,21J,21O,21I,21D,21C,21Q,26H,26K,26I,26E,26C,26D,26L,26J,26F,26G,27D,27F,27G,27C,28F,28E,35J,35L,35D,35F,35B,35I,35C,36L,36F,36A,37F,37J,37D,37E,37I,37A,38O,38A,38Q,38H,38T2,38K,38D,38L,38M,38U,38N,38C,38G,38S,39A,39M,40K,40L,40E,40D,41I,41C,41H,58J</p> <p>Somogyicsicsó:0127hrsz,1TI,1VF,1C,1M,1N,2N,2A,2M,3K,3M,3C,3E,3L,4Q,4H,4B,4M,4L,5TI,6L,6E,6D,6J,7G,7E,7D,7I,8F,10O,10I,11K,13A</p> <p>Somogyaszob:062/3hrsz,13G,13A,13B,13F,13D,14B,14H,14K,14D,14J,14M,14L,14E,15B,15H,15K,15I,15D,15A,15K,15J,15E,15G,15H,15I,15L,15F,15B,15D,15G,15C,22B,22E,22F,22A,22G,22TI,23D,23J,23B,23W,23N,23E,23Q,23I,23A,23O,23S,23U,23G,24F,24G,24N,24R,24H,24C,25A,25J,25G,25I,25B,25K,25C,25E,25H,29F,29TI2,29J,29L,29TI1,29D,30A,30H,30L,30E,31H,31M,31O,31N,31I,31E,31TI1,31TI2,31C,31D,32G,32R,32N,33B,33A,33H,34D,34C,34F,34G,34J,34I</p> <p>Somogyudvarhely:2J,2F,5D,5E,5H,5J,5S,5T,5N,5R,5B,5I,5K,5P,5O,5G,5M,6H,6F,6B,6G,7M,7L,7K,7H,7I,7D,7C,7G,16B,16C,16D,16A,18A,18D,18E,18B,18H,18F,19A,19C,19H,19G,19E,19F,20D,20E,20I,20H,20B,20C,20G,21TI,21C,21H,22D,22B,23A,23G,23C,23H,23E,24B,24F,24C,24G,25B,25H,25G,25A,25I,25E,25J,25D,25A,26C,26D,26E,26CE,26F,27A,27B,27C,30I,30X,30L,30M,30O,30P,30F,30E,30Y,30T,31H,31M,31J,31K,31L,32D,33E,33F,33J,33D,126A,126G,126H,126E,126B,126J,126C,126I,126D,127B,127K,127N,127TI2,127TI,127C,127D,127E,134D,134H,134F</p> <p>Szenta:0114hrsz,1G,1E,1I,1J,1C,1H,1K,1A,1D,1F,2M,5B,5F,5D,7R,7K,7N,7L,7H,7F,7I,7K,7G,8C,1D,10A,10E,10F,10G,11I,11N,11E,11F,11G,12A,12G,12H,12L,12E,12C,12J,12D,13A,13K,13M,13O,13F,14B,14E,14C,14D,14CE2,14A,15G,15L,15D,16I,16TI,17H,17F,17D,17B,18E,19D,19A,19H,19E,19F,19G,20A,20H,20I,20F,20D,21I,21C,21M,21H,22E,22A,22H,22F,22B,23E,23B,23C,23D,23A,24B,24D,24C,24I,24G,24F,25A,25D,25G,25I,26D,26F,26G,26N,26G,26L,26M,26E,26C,27B,2</p>
-------------	---	--

		<p>7A,27K,27C,27E,27G,28I,28A,28F,28G,28J,28M,28C,29B,29E,29G,29C,29D,30A,30H,30J,30C,30D,30K,31E2,31Q,31R,31S,32N,33C,33D,33B,34D,34B,34TN,34TN2,35C,35G,35E,35A,35H,35I,36D,36F,36G,36A,36E,36K,37K,37J,37E,37D,37C E,37B,37C,38R,38N,38K,39I,39I,41L,41B,41A,41O,41I,42B,42C,42K,42G,42E,42J,42A,43A,43C,43D,43B,43E,43F,43VF1,44A,44B,44G,44J,44I,44E,45A,45H,45I,46E,46B,47G,47E,47C,47H,47D,47F,48A,48F,48G,48D,49A,49I,49F,50F,50J,50D,50N,50G,50O,51B,51E,51F,51K,51N,51R,51S,51C,51D,51L,51J,52D,52I,52F,52A,53O,53L,53I,53T,53B,53C,53H,53J,54K,54A,54H,54B,54I,54J,54D,54F,54G,54B,55H,55I,55M,55B,55F,55G,55D,56F,56E,56D,57H,57K,57O,57J,57I,57D,57L,57F,57G,58J,58C,58K,58A,58P,58H,58B,58P,59G,59R,59C,59A,59S,59P,59O,59N,59H,59D,59E,59L,59B,59M,60I,60A,60L,61G,61H,61J,61K,61F,61B,61M,61O,62F,62H,62P,62B,62E,62C,63C,63H,63G,63A,65K,65I,65H,65F,65G,66G,66D,66E,66I,66C,66B,66F,66TI,66A,67G,67C,67A,68A,69D,69E,69K,70C,71B,71C,71D,72L,72M,72I,72O,72A,72J,72B,72H,72C,73K,73M,73I,73C,74F,74I,75L,75K,75J,75B,76B,76E,77B,77E,77D,77C,78D,78A,78E,79C,79B,79E,80L,80F,80N,80M,80A,80H,80J,80VF2,80E,80K,80I,81F,81I,81A,82A,82H,82L,82E,82B,82C,82G,82L,83F,83A,83B,83D,84C,84B,84J,84F,84R,84K,84G,84TN2,84A,84M,84R,85L,85M,85F,85N,85H,86A,86C,86D,86M,86G,86J,86B,86N,86K,86I,86O,86H,87B,87F,88C,88D,89K,89E,89J,89A,89C,90Q,90K,90J,90D,90I,90G,90A,90M,90O,90P,90C,90R,90N,90L,91A,91F,92D,92G,92E,92C,92F,93G,93E,97N,97M,97F,97B,97A,97V,97D,97I,97P,97O,97S,98TI,98L,98J,98O,98P,98G,105F,105B,105A,106F,106I,107B,107C,108B</p> <p>Tarany:2O,2G,2E,3J,3H,3D,4O,4F,4C,5J,5F,5H,6F,6E,6G,6J,7B,7S,7E,7O,7K,7G,7F,7J,7H,8L,8B,8D,8R,8T,8H,9C,9D,10O,10N,10Q,10P,10K,10J,10R,10F,11E,11N,11H,11M,12A,12F,13A,13B,13D,13A,14G,14F,14C,14D,15H,15J,15G,15J,16L,16B,16E,16F,16D,16C,17A,18F,18C,19F,19M,19D,19H,20M,20A,20E,20F,20K,20H,20G,20L,20C,20P,21F,21J,21G,21B,21A,21H,21C,21L,21I,22C1,22C2,22D,22G,22B,22E,22H,23G,23A,23H,24K,24J,24TN,24A,24L,24E,24F,24H,24G,24I,28C,28G,28F,28H,28A,28B,28D,29D,29B,29G,29F,29K,29J,29H,29C,30B,30K,30C,30E,30F,30J,30K,30L,30I,30H,30D,30G,30F,30J,31B,31C,31D,31E,32B,32D,32C,32G,33F,33A,33H,33E,33TI,33TN,33D,33G,35I,35F,35A,35B,35C,35H,35J,35D,35E,35G,41A,43M,43B,43P,43C,43A,43D,43Q,44K,44T,44F,44V,44U,44W,45D,45K,45P,45F,45A,45B,46K,46X,46E,46U,46B,46L,46K,46H,46N,46D,46R,46S</p> <p>Vése:10I,10M,10F,15TI</p> <p>Vízvár:2H,2A,2B,2C,2E,2D,2F,2G,3D,3I,3E,3G,4E,4D,4A,4B,4C,4B,5B,5A,6F,6A,6G,6D,6E,7F,7B,7A,7E,8A,8F,8D,8E,9A,10B,10H,10G,10E,11C,12B,12F,12C,13D,13E,13G,14H,14A,14D,14B,15G,15J,15TI1,15F,15A,15E,16I,16B,16C,17D,17B,17E,18B,18C,18D,20A,20B,20F,20E,20D,21F,23I,23B,23F,23G,23H,25F,26G,26N,26H</p>
--	--	---

KE-4	Idegenhonos és tájidegen fafajú erdők	3599,0706 ha	<p>Berzence: 1F,1A,1E,1B,2C,2B,3E,3B,4H,4B,4Q,5M,5I,5Q,5G,5D,5F,5K,5E,5L,6J,6B,6C,6D,7F,9E,9F,9A,9B,9H,9I,9C,20D,23P,23D,24TI,24K,24A,24B,24H,24C,24G,25H,29D,29E,29F,29I,2J,29K,30C,30E,30F,30H,30J,30N</p> <p>Bolhás: 040/79,2E,2G,3A,4K,4L,4J,4E,4H,5D,5H,6E,6K,6B,7F,7B,7E,8Q,8S,8M,8N,8H,8J,9R,9F,9O,9G,9J,10J,10C,10H,10L,10M,10G,11C,11K,12M,12E,12J,12H,13I,13D,14A,14G,14M,14C,14D,14K,19B,19F,19N,19M,20L,21C,21U,21T,21D,21L,21J,21K,21M,21N,21Q,21O,21S,21W,24M,24K,24N,26D,26B,30C,30D,34B</p> <p>Bélavár: 1E,1G,1H,2N,2L,3G,3I,4B,4F,4D,5H,5D,5I,6E,9K,9G,20A,20N,20B,20T,20C,20M,20R,20Q,20J,20I,20D,20G,25A,25B,25C,25O</p> <p>Csurgó: 0176/4,0163/c,0161,0189/1,0173/2hrsz,8A,8B,8J,8I,8L,9L,9V,9K,9T,9G,9H,9O,9I,9D,9P,9Q,9C,9E,9A,9F,9N,9H,12A,12B,12C,12S,12F,12E,12K,12J,12Q,12G,37A,37B,37C,37O,37S,39D,39C,40C,40B,40G,40M,40P,40O</p> <p>Heresznye: 1A,1B,1C,1D,1L,1G,1F,1E,1H,1K</p> <p>Háromfa: 4G,6C,8B,9A,9D,11A,11I,11J,11E,23B</p> <p>Iharos: 7G,7B,7D,7E,8C,8K,9J,9M,10A,10E,10D,11C,11F,11J,11N,11P,11G,13A,13K,14E,14H1,15O,15D,15N,15G,15E,15F,16B,16F,17A,17G,17G</p> <p>Iharosberény: 29F,30I,31M,32A,32A,32B,32C,32S,32T,32F,32A,32Q,33A,33U,33D,33E,33H,33O,33S,33W,34CE,34B,34H,34R,34Y,34L,35A,35B,35F,35F,35I,35O,35N,35P,35J,35K,35D,36B,36C,36J,37B,37B,37K,37E,37X,37N,37W,37V,37U,37S,38L,38M,38I,38F,38W,39C,39F,39H,39J,39Y,39L,39M,39R,39P,39V,40K,40M,41C,41D,44E</p> <p>Inke: 29B,29D,29C,29A,30F2,31E,31N,31J,31D,31K,32A,32B,32B,32B,33E,33G,33M,33B,34B,34H,35G,35A,35F,35E,35D,35H,35L,35C,35M,36F</p> <p>Kaszó: 1L,1G,1H,1R,1O,1J,1T,1D,2J,2I,4K,4M,4L,4E,4N,4P,5A,5D,5E,5I,5H,5M,6C,7C,7J,7D,9C,9P,9O,9E,10TI4,10J,10H,10M,10L,11F,17A,17I,17J,17G,17P,17B,18M,18O,18D,18E,18H,19P,19J,19I,19O,19E,20A,20K,20I,20A,21M,21B,21P,21D,27E,28H,28B,28C,35I,36B,36B,36K,38P,39H,39E,41G,41J</p> <p>Somogyicsős: 1A,1F,1O,1G,1K,1J,1I,2I,2D,2E,2K,3G,3H,4A,4O,4J,4I,5E,5H,5C,5G,6H,7B,7H,7A,7F,8A,8B,8C,8E,10G,11S,11B,11A,11C,11H,11D,11D,11A,11F,11H,11M,11N</p> <p>Somogyiszob: 13C,14A,14G,14K,14I,15E,15C,22C,22D,24A,24B,24B,24L,24K,24J,24I,25F,29A,29G,29K,30K,30C,30D,30F,31K,31L,31F,32A,32B,32O,32R,32F,32K,32J,32H,33D,33E,34A,42C,42J,42D,42O,42H,42G,43H,43G,43D</p> <p>Somogyudvarhely: 021bhrsz,2K,2A,2M,2L,2B,2O,2C,2H,2N,5Q,5F,6C,6D,6E,6J,6L,7J,20A,21G,21E,21I,21F,23J,23B,23F,24A,25G,25L,25F,25C,25K,30H,30C,30A,30Q,30D,30J,30S,30N,30K,31F,31E,31D,31C,31B,31A,33S,33I,33H,127H,134E,134B</p> <p>Szenta: 7J,7Q,8E,10A,10C,10H,11A,11M,11K,11H,11J,12M,13H,13N,13C,13D,13J,13E,13G,15M,16A,16C,18C,19I,20B,20C,21D,21A,21I,21L,21G,21E,21K,21F,21B,21J,22C,22I,24E,26A,26F,26K,26I,27H,27J,29A,30I,30B,30F,30E,30G,31C,31F,31G,31N,31I,31K,31L,31E,32A,32G,32I,32B,32P,32D,32E,32F,33A,33A,37G,37L,37H,37I,37B,38E,38C,38Q,38B,38I,38A,38P,38L,38O,42H,42I,44D,46A,47B,48C,48E,49B,49C,50T,50B,50C,50Q,50E,51M,51Q,51T,52C,53G,53D,53K,53A,53Q,54C,54M,55E,55O,55A,55C,55J,55L,55N,56F,56A,56I,56H,57N,57M,57P,58G,59F,59I,59Q,60D,60I,60J,60H,60C,60A,60B,61E,61N,61L,61S,61P,61A,62G,62N,62I,62K,63J,63I,63K,64A,64E,64D,64C,64B,65A,67E,67D,68B,69B,70D,73A,73H,73F,74A,74E,74J,74D,75F,75H,76A,76H,76I,76C,76D,77A,77F,80C,80B,80N,81CE,81G,81E,81D,81C,82M,82J,84O,84H,84S,85A,85B,85D,85E,85J,86E,86G,86L,86P,86F,89D,89F,89B,90H,91G,92J,92H,93D,93H,93I,93A,93B,93C,96A,96C,96B,96D,96M,96L,96N,96O,96E,96F,96G,96I,96J,96Q,96R,97G,97E,97Q,97H,97K,97U,98F,98A,98B,98E,98D,98J,98I,98R,99A,99E,99F,99H,99D,102C,105E,106C,106B,106H,106G,106D,106E,106J,106K,107A,107D,107E,108C</p> <p>Tarany: 1L,1K,1J,1B,1H,1H,1G3,1G2,1G1,1A,1C,2N,2A,3B,4C,4K,4D,5D,7I,7L,7Q,11B,11O,14G,15A,15D,17C,19O,20O,20D,22A,22L,22K,22J,22I,23C,24M,24C,28I,29I,31A,33B,43K,43I,43L,43J,43O,44Y,44S,44G,44P,44C,44V,44L,44N,45L,45N,45O,46A,46C,46V,46T,46I,46J</p> <p>Vése: 10K,10J,10G</p> <p>Vízvár: 1A,3C,5J,5C,6B,6I,7G,7D,8G,9E,10F,14J,14G,14I,15D,15K,15I,15C,15B,15H,16G,16A,16K,16D,16H,16F,16J,17C,21B,21E,23A,23D,23C,23E,23J,24E,25B,25A,25E,25D,25I,25J,25C,25H,26U,26A,26B,26D,26P,26C,26F,26R,26O,26E</p>
------	---------------------------------------	--------------	--

KE-5	Természetközeli fátlan vizes élőhelyek és lápok	188,9789 ha	<p>Berzence:069/3hrsz,3TN2,6TN2,6TN1,6TN3,7CE,23TI</p> <p>Bolhás:040/37,030/2,040/14,3TN2,4TN3,4TN5,4TN2,4C,4K,5TN2,5CE,6TN,6TI,6K,7TN,8D,9A,10TN,10CE,20X,20TN,21TN,25CE,25TI3,25TI2,25TN1,25TI1,32TI1 Csurgó:0187/2hrsz,8CE,9TN2,9TI,9TN1,11TI2</p> <p>Iharos:8TN,8CE5,10D,10D,10TI2,11K,12B,14C,15TN,15H</p> <p>Iharosberény:33TN2,34TI,34TI,36TN1,36O,37Z,39TN2,39TI2,39O,40H</p> <p>Inke:30VI,30TI1,30TI2,30C,31TI2,31VF,32TN,32TI,34B,34J,,34H,35TN3,35TN2,35TN1,35VI,35H,36B</p> <p>Kaszó:1CE,2VI,3VI2,9TN3,9TN2,17TN,20VI1,21TN,21C,27TN,35F,37A,37A,38TI,38TI,40TI1 Somogyicsicsó:2O,3B,3TN1,4CE,6TI,7TI</p> <p>Somogyiszob:13TN2,13TN1,14VI,22H,24TN2,29TI3,29TI5,30TI2,31TN,32T,33TN,42TN2 Somogyudvarhely:30CE,30TI2,30TI1,127CE Szenta:2TI2,2VI2, 9A,9VI,10VI,15C,17TI,22CE,23VI,23TN,24VI2,24CE,24VI3,24VI4,24VI1,30TN,31CE,31CE2,32TN3,32TN2,32TN1,45TI,45J,66TN,69VI,71TN,71VI,80L,84TN1,84C,87TN2,87TN1,96TN</p> <p>Tarany:3F,4TN4,4TN5,4TN6,4TN2,4TN1,5TI1,6TI,7TN2,7TN1,8TN3,8TN1,12TN,12TN1,14TN,14TN,17TN,18TN,18CE,21TN,44A</p>
KE-6	Tavak, álló-, és folyó vizek	293,9059 ha	<p>Bolhás:057/3,6,057/3,062/2,030/3,057/3hrsz Csurgó:8VI</p> <p>Iharos:030/1,2,014/2hrsz,11VI,12VI,13VI Inke:37VI2</p> <p>Kaszó:2VI,3VI2,3VI3,4VI,6VI2,6VI1,9VI,12VI,16VI,18VI2,20VI2,21VI,26VI,27VI,28VI,35VI2,35VI3,35VI1,36VI2,36VI3,36VI4,36VI5,36VI1,37VI2,39VI2,39VI1,41VI</p> <p>Somogyicsicsó:0118/2h,0118/2,0,127g,0168/1,2VI,3VI,4VI2,4VI1,5VI2,5VI1,6VI,7VI Somogyiszob:25VI,30VI,30VI,33VI,33MV Szenta:2VI1,2VI1,16VI2,17VI2,17VI1,31VI2,31VI1,32VI,55VI,75VI</p> <p>Tarany:7VI, Vízvár:6VI</p>
KE-7	Természetszerű gyepek	117,1072 ha	<p>Berzence:069/1,0108hrsz</p> <p>Bolhás:039/2,039/2a, 040/79hrsz,2 VF,3TI,8TI,11D,12VF,</p> <p>Iharos 11TI3,11TI6,15TI</p> <p>Inke:35TN4,35TN5,35TI,35F,</p> <p>Kaszó:1VF,3TI3,3TI2,4TI2,6TI,7TI1,9VF2,9TI,10TI3,11TI,26TI,37TI,39TI1,39TI2,39TI,40TI,40TI2,41VF1,41TI1,41TI2</p> <p>Somogyiszob:15NY,25TI2,25TI1,34VF,42TI2,42TN1</p> <p>Szenta:28TN,85TI,85E,90A,90Q</p>
KE-8	Degradált gyepek és magaskórósok	1184,6573 ha	<p>Berzence:0110,116hrsz,1NY2,1NY1,2NY2,2NY1,3NY,4NY,5NY,5TI,6NY,8NY2,8NY1,9NY2,9NY1,23NY,24,NY,24ÉP</p> <p>Bolhás:031,030/1a,h,1NY,2NY2,2NY1,3NY,4NY2,4NY1,5NY,6NY,7NY2,7NY1,8NY2,8NY1,9NY2,9NY1,10NY,11NY,11CE,12NY,13NY,14TI1,21TI,26NY,26TI,32TI</p> <p>Bélavár:0105/1hrsz,1NY,2NY,3NY,4NY,5NY2,5NY1,6NY2,6NY1,7NY,8NY,9NY2,9NY1,20NY2,20NY1,20TI</p> <p>Csurgó:0175,0177,0161,187/1,0159/1hrsz,8út1,11NY1,</p> <p>Heresznye:1NY</p> <p>Háromfa:1NY,2TN,2NY,3NY,4NY,5NY,6NY,7NY,8NY,9NY,10NY,11NY,20NY2,20NY3,20NY1</p> <p>Iharos:7NY,7TI3,8NY,8TI3,9NY,10NY,10TI1,10TI2,11TI1,11TI5,12NY,13NY,14NY,14TI,15NY2,15NY3,15NY1,15NY4,16NY,17NY,18NY,18TI</p> <p>Iharosberény:0144/8hrsz,30NY,30TI,31NY,32NY,33NY2,33NY3,33VF3,33NY1,34NY,34VF2,34VF3,34TI,35NY2,35NY1,36NY,37NY,38NY,39NY2,39NY3,39NY1,39VF,40NY2,40NY3,40NY1,41NY,41VF,44NY</p> <p>Inke:29NY2,29NY3,29NY1,30TI3,31VF,33TI,36VF</p> <p>Kaszó:0314/2hrsz,1NY,2NY,2TI,3NY2,3NY3,3NY1,4NY2,4NY3,4NY1,5NY,6NY2,6NY1,9NY1,10NY2,10NY1,10VF,10TI1,10TI2,11NY,12NY,12TI,17NY,17VF,18NY,18TI,19NY,19TI,20NY2,20NY1,21NY2,21NY3,21VF3,21NY1,21O,27NY,28NY2,28NY3,28NY1,28TI,35NY2,35NY1,36NY2,36NY1,36TI,36VF,36TI2,37NY2,37NY3,37NY1,37A,38NY2,38NY3,38NY1,39NY2,39NY1,39Út,40NY,40VF,40ÚT,41NY,58NY</p> <p>Somogyicsicsó:0119hrsz,1NY,3TN3,3NY,3TI,3ÚT,4NY2,4NY1,5NY2,5NY1,6TN,7,ÚT,8NY2,8NY3,8NY1,10I,11NY2,11NY1</p> <p>Somogyiszob:13NY2,13NY1,13TI1,13TI2,14NY,14VF,15NY,15NY3,22NY2,22NY1,23NY2,23NY1,24NY2,24NY1,24TN1,25NY,29NY,30NY,30TI1,31NY2,31NY1,32NY2,32NY3,32NY1,32ÚT,33NY,33TI,34NY,42NY2,42NY1,43TI1,43TI2,43TI,059/1hrsz</p>

			<p>Somogyudvarhely:024/1,021bhrs,2NY,5NY,5TI,6NY,7NY,16NY2,16NY3,16NY1,18NY,19NY,20NY,21N,22NY,23NY,24NY,25NY,26NY,27NY,30NY,32NY2,32NY1,33NY,126NY,127NY,134NY</p> <p>Szenta:0123/9,014,015,0139/4,0139/4,0146/6hrs,1NY,2NY2,2NY3,2NY1,2TI1,5NY2,5NY3,5NY1,7,NY2,7NY1,7TI,8NY,10NY2,10NY1,10A,10CE,11NY2,11NY1,12NY,13NY,13TI,14NY,14VF,14TI1,15NY,16TN3,16NY,17TN,17NY,18TN,18NY,19NY,20NY,21NY,22NY2,22NY1,23NY2,23NY1,24NY2,24NY1,25NY,26NY,27NY,28NY,29NY,30NY,31TN,31NY,31VF,32NY2,33NY2,33NY1,33B,34NY,35NY,36NY,37NY,38NY,41NY,42NY,43NY,44NY,45NY,46NY,46TI,47NY,48NY,49NY,50NY,51NY,52NY2,52NY3,52NY1,53NY,54NY,55NY,56NY,57NY,58NY,59NY,60NY,61NY,62NY,63NY,64NY,65NY2,65NY3,65NY1,66NY2,66NY1,67NY2,67NY1,68NY,69NY,70NY2,70NY3,70NY1,71NY2,71NY3,71NY5,71NY1,72NY,73NY,74NY,75NY,76NY,77NY,78NY,79TN,79NY,80NY,81NY,82NY2,82NY1,83NY,84NY,85NY,86NY2,86NY1,87NY2,87NY1,88NY,89TN,89NY2,89NY1,90NY,91NY,92NY2,92NY3,92CE,92NY1,93NY2,93NY1,97NY2,97NY1,106NY,106TI,108NY</p> <p>Tarany:1NY,2NY,3NY,4NY,5NY,6NY,7NY1,7CE3,7NY2,7TI,8NY,9NY,10NY,11NY,12NY2,12NY3,12NY1,13NY,14NY,15NY,15VF,16NY,17NY,18NY,19NY,19TI2,20NY,20TI1,20TI2,21NY,22NY,23NY,24NY,28NY,29NY,30NY,31NY,32NY,33NY,35NY,43NY,43TI,44NY,45NY,45TN2,46NY Vése:15NY2</p> <p>Vízvár:0134/1hrs,1NY,2NY,3NY,4NY,5NY,6NY2,6NY3,6NY5,6NY1,6NY4,7NY2,7NY1,8NY,9NY,10NY,11NY,12NY2,12NY3,12NY1,13NY,14TN,14NY,15NY,16NY,17NY,18NY,19NY,20NY,21NY,22NY,26TI2</p>
KE-9	Szántók és nyiladékok	502,6903 ha	<p>Berzence:29VF,0101,0108hrs</p> <p>Bolhás:1VF,2VF,2Út,3VF,7Út,8Út,13Út,13VF,14VF1,14Út,24VF,24Út,25VF,26VF,26Út,26Út,27Út</p> <p>Bélavár:1Út,1RA,2Út,5Út,5VF,6Út,7Út1,7Út2,8VF,8Út3,8Út2,9Út2</p> <p>Csurgó:8Út3,8Út2</p> <p>Háromfa:1Út,1VF,4RA</p> <p>Iharos:7Út,8VF,8Út2,9Út,10VF2,11VF3,11Út,12VF,12Út,13VF,13Út,14Út,15VF,15TI,18Út</p> <p>Iharosberény:32Út2,32Út1,33VF1,33VF2,33Út,34VF1,34Út2,34Út1,36Út,37VF1,37VF2,37Út,38Út,41Út1</p> <p>Inke:30NY,30Út,31NY,31Út,32NY,32Út,33NY,33Út,34NY,35NY,35Út,36Út1,36Út2,37Út2,37Út1</p> <p>Kaszó:0444hrs,1Út1,1Út2,2Út,2K,2F,3VF1,3VF2,3Út,4Út1,6VF,6Út,10Út,11Út,12Út,16VF,16Út,17Út,18VF,18Út,18C,19Út1,19Út2,20Út,20VF,21VF1,21VF2,21Út,26Út2,26Út1,27Út1,27Út2,28Út,35Út,36Út,38Út,39VF1,39VF2,41VF2,41Út</p> <p>Somogyicsicsó:0,154/1,0121,0166,0178hrs,1Út,2VF,2TI2,3VF2,3VF3,3VF4,4VF1,4VF2,4VF3,4VF5,5VF,6NY,6VF1,6VF2,8Út</p> <p>Somogyzob:028hrs,22VF,24Út,25Út,29VF,29Út,30Út1,30Út2,31Út,33TI,34Út</p> <p>Somogyudvarhely:016hrs,2VF,2Út,16Út,18Út,19Út1,19Út2,126Út1,127Út1,134Út1</p> <p>Szenta:0112,0116,0129/2hrs,2VF1,2VF2,5VF,13VF,22VF,23VF,28VF,30VF,31VF,31VF,36VF,37VF,41,TI2,42VF,43VF2,48VF,50VF,55Út1,57VF,64Út,65Út,66VF,66Út,67Út,70Út,73VF,75VF,78VF,80VF1,84TI3,84TI1,84TI2,86Út,87TI,87Út,89Út,92TI,92Út,93Út</p> <p>Tarany:2Út,3Út,4VF,4Út,7VF1,7Út,7VF2,8Út,9Út,12Út,13Út,15Út,16VF,16Út,29VF,33VF,34Út1,43Út1,43Út2,44VF,44Út1,44Út2,45Út,45TN1,46Út</p> <p>Vízvár:7VF2,5VF,8Út3,9Út,10Út,11Út,14VF,16VF,17TI,23VF</p>
KE-10	Egyéb, az emberi tevékenység által meghatározott élőhelyek	149,7044 ha	<p>Bélavár:0122/1,0126hrs,1EY,8,Út1,9Út1,9TN</p> <p>Háromfa:9Út,10Út</p> <p>Iharos:15Út</p> <p>Iharosberény:40Út2,40Út1,41Út2</p> <p>Kaszó:38ÜK,0307,0307,0420,0455,0471,0304 hrs,4Út2,36EY,38VA</p> <p>Somogyicsicsó:5Út, Somogyzob:33ÉP</p> <p>Somogyudvarhely:20Út,21Út,24Út,25ÉP,126Út2,127Út2,134Út2</p> <p>Szenta:78ÉP,0123/10,0126/4,0155,0110/3,6,0123/1,2,0123/15hrs,22VA1,22VA2,55Út2 Tarany:10VF</p> <p>Vízvár:098,116/2bhrs,1Út,6Út1,6Út2,7Út1,7Út2,8Út2,15TI2,15Út1,15Út2,16Út1,16Út2,21Út2,21Út1,22Út,23Út</p>

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évekre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan jogcím elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 jogcím mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdőszet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő

program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítás) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető, élőhelymegőrzés szempontjából releváns támogatások:

VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés

VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés

VP-4-10.1.1-21 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés

VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

VP-4-11.1.-11.2.-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások

VP4-12.1.1-16 - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése

VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

VP4-13.2.1.-16 - Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken

VP5- 8.1.1-16 Erdősítés támogatása

VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Mezőgazdálkodás

A mezőgazdasági területek jelenlegi támogatásával az alapvető probléma, hogy a programok nem eléggé specifikusak és nem veszik figyelembe a területen előforduló jelölő értékeket és azok élőhelyigényeit. Emellett probléma az is, hogy a gyepeken lévő cserjés élőhelyszegélyek kiesnek a támogatható területből.

A jelenleg elérhető horizontális AKG programokat a Natura 2000 területre specifikus

programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírások képeznék, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. Ennek keretében kellene felülvizsgálni a cserjés szegélyélőhelyek támogatható területbe vonásának lehetőségét, hogy azok fenntartása ne okozzon jövedelemkiesést a gazdálkodónak. A tervben foglalt kezelési előírásoknak megfelelően a cserjések a terület maximum 10%-ig kellene, hogy támogathatók legyenek. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. A jogszabályban rögzített előírásokért nem járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás. A lehívható támogatás mértéke a jövedelemkieséssel, illetve beruházási költséggel arányosan, de az előírás természetvédelmi hozadékát is figyelembe véve kerülne megállapításra. A jelenlegi AKG programokkal ellentétben nem célprogramok nagy előíráscsomagjai közül lehetne választani fix támogatási összeggel, hanem egyes előírások közül választhatna minden gazdálkodó annyit, amennyit vállalni hajlandó. Ebben a rendszerben az előírásonként igényelhető támogatás összege lenne az, ami arra ösztönzi a gazdálkodókat, hogy minél többet vállaljanak az előírások közül.

Erdőgazdálkodás

A jelenlegi erdő-környezetvédelmi program célprogramjait a Natura 2000 területre specifikus programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírás-javaslatok képeznék, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás-javaslat sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. Az erdőtervben rögzített előírásokért nem járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás. A lehívható támogatás mértéke a jövedelemkieséssel, illetve beruházási költséggel arányosan, de az előírás természetvédelmi hozadékát is figyelembe véve kerülne megállapításra. A jelenlegi EKV programokkal ellentétben nem célprogramok nagy előíráscsomagjai közül lehetne választani fix támogatási összeggel, hanem egyes előírások közül választhatna minden gazdálkodó annyit, amennyit vállalni hajlandó. Ebben a rendszerben az előírásonként igényelhető támogatás összege lenne az, ami arra ösztönzi a gazdálkodókat, hogy minél többet vállaljanak az előírás-javaslatok közül. A rendszer elindításához szükséges a kezelési egységek és az erdőrészek átfedésének egyeztetése. Amennyire lehetséges kívánatos az erdőrészlet-határokat a kezelési egységek határaihoz igazítani. Ahol ez nem lehetséges a kezelési egységeket állományrészekként kell elkülöníteni a részleten belül. Fontos, hogy az így nyerhető támogatások az állami szektor számára is elérhetőek legyenek.

3.3.2. Pályázatok

2013 és 2018 között valósult meg az „Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) helyreállítása és megőrzése Kaszói területén” című LIFE pályázat. Az 1,3 millió euróból megvalósult projekt fő célkitűzése a KASZÓ Zrt. kezelésében, Natura 2000 élőhelyen lévő vizes élőhelyek megőrzése, az erdők, kisebb lápos, valamint füves területek vízellátásának javítása, illetve a csapadék területen tartása, ezáltal stabilizálva a kedvező ökológiai állapotot. A projekt közel 2100 hektáros területet érintve valósult meg. A beavatkozások során kialakításra került a Bükk-víztározó, a Baláta-tó lefolyásához szabályozható áteresztés beépítése, felújításra

kerültek a Kűvölgyi-tavak, az egyik tóban iszapkotrás zajlott, valamint a tórendszer újabb két tóval bővült. Az időszakos vízfolyások mintegy 15 kilométeres szakaszára mederbordák kerültek beépítésre a víz lefolyásának lassítására, valamint közel 300 hektáron zajlott inváziós fajok visszaszorítása az őshonos faállomány megőrzése érdekében.

A Kaszó Zrt. jelenleg is előkészíti egy LIFE projekt megindítását, amely többek között a Szentai-erdő vízelvező árkainak műtárgyakkal való elzárását, egyes egyenes mederszakaszok meanderezővé alakítását tervezi vízvisszatartás céljából.

3.3.3. Egyéb

A kezelési javaslatok megvalósításának egyéb eszközei nem szükségesek.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A célcsoportok elérésére alkalmas kommunikációs elemek a tervezési munkához és a kommunikáció céljaihoz kerültek kiválasztásra.

A projekt során az egyes elemek alkalmazása és megvalósításuk a fenntartási terv készültségi fázisaihoz igazodott, figyelembe véve a jogszabályban előírt, a tervek egyeztetésébe kötelezően bevonandók körét. Egy-egy kommunikációs cél megvalósulását többféle elem tette lehetővé.

A kommunikációs munka első lépése a postai levelek kiküldése volt az érintetteknek. A további kommunikáció alapját egy honlap képezte, amely Szentai-erdő Natura 2000 terület fenntartási terv honlapja. A honlapon elérhetővé vált minden fontos információ és tervanyag. A kiküldött postai és elektronikus levelek, mind tartalmazták a honlap elérhetőségét.

A felhasznált kommunikációs elemek táblázatos formában kerülnek bemutatásra.

A tervezetthez képest a kommunikációs eszközöket jelentősen csökkenteni kellett a tervek készítés során. A kialakult pandémiás helyzetben, és az ezzel kapcsolatos jogszabályokban megjelenő korlátozások miatt, a személyes jelenlétet követelő eszközöket törölni kellett. Ezért a tervezési folyamat kommunikációja levelezésben és az online lehetőségek kihasználásával folyt.

Az alkalmazott kommunikációs eszközök a Szentai-erdő Natura 2000 terület fenntartási tervének készítése során

Kommunikációs eszközök és rövid jellemzésük	Érintett célcsoportok	Kommunikációs eszköz funkciói			
		A Natura 2000 hálózat bemutatása	A tervezési folyamat bemutatása	Információk egyeztetése, kérése	Fenntartási terv véleményezése
<p>Honlap: Szentai erdő Natura 2000 terület honlapja</p> <p>Az egyeztetési tervanyagok közzétételének leghatékonyabb módja lehet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tulajdonosok - gazdálkodók - önkormányzatok - civil szervezetek - lakosság - falugazd. és agrárk. tanácsadók - gazdakörök - vadásztársaságok - állami szakmai szervezetek 	X	X	X	X
<p>Küldött postai levél, e-mail: Önkormányzatok, falugazdászok, agrárkamara, állami. sz. e-mailes tájékoztatása, valamint az önkormányzatoktól kapott tulajdonosi adatok alapján a tulajdonosok nagy részének levélben történő értesítése történik. A levél mellé minden esetben kitöltendő, visszaküldendő kérdőív kerül megküldésre. Összesen 29 db postai levél és e-mail került kiküldésre.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tulajdonosok - gazdálkodók - önkormányzatok - civil szervezetek - lakosság - falugazd. és agrárkam.tanácsadók - gazdakörök - vadásztársaságok - állami szakmai szervezetek 	X	X	X	X

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Területi illetékesség szerint kerültek összegyűjtésre a kommunikáció címzettjei. A kapott információk a megalapozó tanulmány készítése során figyelembevételre kerültek, az érintettek helyismerete és a rendelkezésre álló adatok segítették a tervezést. További érintettek kerültek még megszólításra az első körben kiküldött levelek alapján a címzettektől beérkező javaslatok alapján. Az előzetes egyeztetések alapján véglegesített tervet a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően véleményezésre bocsátottuk.

Célcsoport	Szervezet/személy neve
Önkormányzat(ok)	Bélavár Község Önkormányzata
	Barzence Község Önkormányzata
	Bolhás Község Önkormányzata
	Csurgó város Önkormányzata
	Háromfa Község Önkormányzata
	Heresznye Község Önkormányzata
	Iharos Község Önkormányzata
	Iharosberény Község Önkormányzata
	Inke Község Önkormányzata
	Kaszó Község Önkormányzata
	Somogyicsicsó Község Önkormányzata
	Somogyszob Község Önkormányzata
	Somogyudvarhely Község Önkormányzata
	Szenta Község Önkormányzata
	Tarany Község Önkormányzata
	Vése Község Önkormányzata
	Vízvár Község Önkormányzata
Civil szervezetek (helyi önkormányzat javaslata alapján is)	Dél-Balaton Természetvédelmi Egyesület
	MME Dél-Balaton Természetvédelmi Csoport
Tulajdonosok, gazdálkodók, vagyonkezelők	
	SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.
	KASZÓ Erdőgazdaság Zrt.
Hatóságok, Hivatalok	Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály
	Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály
	Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
	SMKH KJH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
	Somogy Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc- biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály
	SMKH KJH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
	Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal - Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály - Erdészeti Osztály
	Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A táblázat a tervvel kapcsolatban beérkezett véleményeket, és azok beépítésének módját tartalmazza

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
Bolhás Község Önkormányzata	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Csurgó város Önkormányzata	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Iharosberény Község Önkormányzata	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Inke Község Önkormányzata címe	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Kaszó Község Önkormányzata címe	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Somogyzsbó Község Önkormányzata	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Vése Község Önkormányzata	adatszolgáltatás, adategyeztetés kérdőív visszaküldésével	Az adatok beépítésre kerültek.
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Az 1.7. fejezet alatt javasoljuk szerepeltetni a VKI előírásai szerint készített VGT-t a következők szerint: „Az 1155/2016. (III. 31.) Kormányhatározattal kihirdetett Magyarország második (felülvizsgált) vízgyűjtő-gazdálkodási terve alapján, a természetvédelmi / természetmegőrzési terület a Dráva részvízgyűjtőn belül a Rinya-mente (3-2) tervezési alegység területén helyezkedik el”	A javaslatot beépítettük.
SMKH KJH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály	Növény- és talajvédelmi szempontól a terv megfelelő, észrevételt nem tesz.	-
Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztály	31. old. Nem derül ki melyik az a Pro Silva – somogyi homokvidékre adaptálható – módszer, amelyre a tervkészítő utal, ezért annak figyelembe vétele, betartása bizonytalan.	A Pro Silva módszerekre való utalásokat töröltük, illetve átfogalmaztuk.
	25. old. 28. 31. old. d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok: A Pro Silva módszerekre való utalás helyett jobb lenne annak konkrét beillesztése az FT-be. Enélkül a tervből nem derül ki mi az ajánlás valós szakmai tartalma.	A Pro Silva módszerekre való utalásokat töröltük, illetve átfogalmaztuk.
	41. oldal, 43. oldal Természeteszerű gyepek (f) élőhelyrekonstrukciós és fejlesztési javaslatok. és a 43. oldal Degradált gyepek (f) élőhelyrekonstrukciós és fejlesztési javaslatok pontokban szükséges lenne az engedélyezési kötelezettség megemlítése: 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 9. § (2) bekezdés szerint a védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területen a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges a a) a gyepek feltöréséhez, felületéhez, faültetvényé alakításához; b) a terület helyreállításához. A figyelemfelhívás fontosságát az indokolja, hogy	A terv a kötelezően betartandó szabályok között hivatkozik az említett jogszabályra. A tervnek nem feladata a hivatkozott jogszabályok és az abban foglalt kötelező előírások részletes ismertetése.

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
	<p>leggyakrabban a becserjésedett gyepek helyreállítása merül fel a Natura 2000 területek vonatkozásában a természetvédelmi engedély köteles gazdálkodó beavatkozások közül.</p> <p>A helyreállítási beavatkozás mértéke, módszere a természeti értékre nézve veszélyeket is hordhat magába, ezért szükségesnek tartjuk a Fenntartási Tervben az engedélyezési kötelezettségre való figyelmeztetést.</p>	
	<p>„A fás-cserjés mezsgyék kialakítása talajvédelmi szempontból és a kártevők elleni védekezés szempontjából is előnyös.”</p> <p>A megállapítás alátámasztásához nem tartozik indokolás, amelyből kiderülne a megítélés pozitív tartalma. A gazdálkodói és a növényvédelmi gyakorlat, ezekre a sávokra a kártevők rezervoár területeként tekintenek.</p>	Nem vitatjuk ezt a véleményt, azonban ezek a mezsgyék rendkívül fontosak a diverzitás fenntartása érdekében, összességében természeti szempontból több haszna van, mint amilyen kockázatot jelentenek gazdálkodói szempontból.
	SZ24 előírás totális vegyszereket kizáró tartalma miatt az inváziós gyomok ellen sem teszi lehetővé a hatékony védekezést.	Javaslatunkat fenntartjuk. Mivel ez önként vállalható előírás, a gazdálkodót csak akkor érinti, ha ezt ő maga vállalja. Mivel a totális gyomirtószerek rendkívüli veszélyt jelentenek, a vállalás lehetőségét fenn kívánjuk tartani.
Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztály	<p>3.1.1 fejezet: Nem elegendő az inváziós fajok terjedésének megelőzése, mivel napjainkban már olyan elegyarányban vannak jelen (elsősorban a kései meggy) az erdőterületeken (is), hogy visszaszorításuk mindenképpen elvárt lehet.</p>	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	<p>3.1.2 fejezet: A vadlétszám csökkentése elsőrendű feladat, és nem csak a vaddisznót lenne szükséges kiemelni, hanem a dämvadat (mely ráadásul nem is őshonos fajunk) és a gímszarvast is. Ennek ismerete és a megoldás szükségességének minél egyértelműbb kiemelése (természetes vadeltartó képesség szintjére való visszaszorítás elodázhatatlansága) mindenképpen szükséges lenne, hogy markánsabban megjelenjen.</p>	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	<p>3.2.1 fejezet: Az akác kiemelten van megemlítve, erre a kiemelésre a kései meggy sokkal jobban „jogosult”.</p>	A tervet a javaslat szerint kiegészítettük, illetve javítottuk.
	<p>3.2.1 fejezet: Vadgazdálkodásra vonatkozó javaslatok között a vadlétszám természetes eltartóképességhez közelítő szintre csökkentése nem „támogatható cél”, hanem elsősorban és kizárólagosan támogatandó cél.</p>	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	<p>3.2.1 fejezet E70 ponthoz: A javasolt alkalmazási időszak fás szárú esetében októberig kitolandó (a keringés ilyenkor már a gyökerek felé orientált, a hatóanyagok gyökérhez juttatása – gyakorlati tapasztalatok alapján – az októberi időszakban a legkedvezőbb).</p>	A tervet a javaslat szerint kiegészítettük.

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
SEFAG Zrt.	A B02 kódú veszélyeztető tényező esetében az „ültetvény” fogalma nem kellően tisztázott, illetve az Evt. fogalomrendszere értelmében nem alkalmazható őshonos fajok állományaira.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	B05 kódú veszélyeztető tényező üzemtervezett erdőterület esetében nem fordulhat elő, ezért szerepeltetése kérdéses.	A kérdéses veszélyeztető tényezőt töröltük.
	A célítúzések között szerepel a „bükkelegyes állományok területének növelése”. A bükk a klímaváltozás miatt egyre nehezebben találja meg életfeltételeit a területen, a célkitűzés teljesíthetősége kérdéses.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	A Szentai-erdőben a száralóvágás és a Pros Silva típusú erdőkezelések felvetése a termőhely és a jelenlegi erdőborítottság összetétele miatt nem releváns. Belső-Somogyban az ilyen erdőkezelési módok nem, vagy igen körülményesen és alacsony eredményességgel alkalmazhatók, ezért általános javaslatként az ilyen üzemmódok megjelölése nem életszerű.	A tervet részben módosítottuk, de a folyamatos erdőborítást biztosító erdőkezelés (legalább kísérleti jellegű) fokozatos bevezetését továbbra is fontosnak tartjuk, mivel a jelenlegi vágásos gazdálkodás természetvédelmi szempontból hosszú távon nem támogatható, mivel a jelölő élőhelyek teljes eljellegtelenedésével jár.
	A KE-2 kezelési egység javaslatai között szerepel száralóvágás, mely égeres állományokban nem alkalmazható, hiszen az égeresek természetes mageredetű felújításra nem alkalmasak.	A tervet módosítottuk.
	A javasolt agrártámogatási rendszerrel kapcsolatban javasolja megemlíteni, hogy fontos lenne, hogy a támogatások szektortól függetlenül igénybe vehetők legyenek.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
Kaszó Zrt.	2. Veszélyeztető tényezők: a „Jelentőség” oszlop kódjaihoz jel magyarázatot kér	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	2. Veszélyeztető tényezők: B02 kód: a kocsányos tölgy állományok nem ültetvények	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	2. Veszélyeztető tényezők: B05 a pont nem állja meg a helyét	A B05 tényezőt töröltük.
	B08, B15: A magas jelentőség és az érintett terület 100%-os mértéke a valóságnak nem felel meg.	A B15 tényezőt töröltük. A B08 esetében a százalékos arányt módosítottuk, de a jelentőségét továbbra is magasnak tartjuk.
	2. Veszélyeztető tényezők: B20: Az érintett terület 100%-os mértéke a valóságnak nem felel meg.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	2. Veszélyeztető tényezők: B23: Felszíni és felszín alatti vizeket veszélyeztető tevékenység területünkön nem folyik, így az érintett terület 100%-os mértéke a valóságnak itt sem felel meg.	A B23 tényezőt töröltük.
	2. Veszélyeztető tényezők: I02: Fraxinus pennsylvancia és az Acer negundo helyett nagyobb problémát jelent a kései meggy és a bálványfa.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	3.1.1 Az erdőgazdálkodási gyakorlatban a természetközeli módszerek már régóta meghonosításra kerültek. Az általánossá tételét kérem kivenni, helyette: Az erdőgazdálkodási gyakorlatban a természetközeli erdőgazdálkodás módszereinek lehetőség szerinti szélesebb körű alkalmazása az	Természetvédelmi szempontból ezen módszerek általánossá tétele a cél a védett és a Natura 2000 területeken.

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
	erdőállományok szerkezetének, fafaj összetételének és egészségi állapotának függvényében.	
	3.1.1 A klímaváltozás függvényében nem kellene, hogy fő cél legyen a bükk elegyes állományok területének növelése, maximum megtartása.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	3.1.1 Inváziós növényállományok (mirigyes bálványfa, kései meggy, közönséges selyemkóró) terjedésének nem csak a megelőzése, de a visszaszorításuk is fontos.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	3.1.2 A vadlétszá, csökkentésére irányuló célkitűzést kérjük törölni.	A vadlétszám csökkentése elengedhetetlen feltétele a jelölő élőhelyek megőrzésének és a természetes erdődinamikai folyamatokra épülő erdőgazdálkodásnak.
	3.2.1 Az erdészeti feltáró utak fejlesztése megkönnyíti a a természetközeli erdőgazdálkodásban legjobban használható közelítő gépek, a forwarderek alkalmazását, ezért ennek korlátozását nem támogatjuk.	Gazdálkodói szempontból elfogadható érv, de ennek ellenére természetvédelmi szempontból új utak kialakítása, meglévők burkolása nem kívánatos.
	3.2.1 Az augusztus 15. és március 15. közötti időszakban megtiltott cserjevágást és fakitermelést nem tudjuk elfogadni	A javaslat (nem tiltás!) nem az ápolások területére vonatkozik, csak az infrastruktúra-elemek (utak, vezetékek) karbantartására.
	3.2.1 A 9. pontban kérjük az akácot kiegészíteni a bálványfával és kései meggyel. A területen található erdőállományok között az idegenhonos főfafajú részletek aránya nem olyan számottevő, amely a fenti pont alkalmazását általánosságban indokolná, ezért kérem a mondatban olyan megfogalmazás alkalmazását, amely az idegenhonos fafajok visszaszorítását az őshonos főfafajú állományokban alkalmazandó célkitűzésként tünteti fel. Javasolt feltüntetni, hogy milyen típusú kivitelezési munkáknál szükséges értesíteni a DDNPI-t?	A javaslatok szintén csak az infrastruktúra-elemek (utak, vezetékek) karbantartására., fejlesztésére vonatkoznak.
	3.2.1 Erdőgazdálkodás: „Jelenleg az erdők nagyobb részt nem idegenhonos fafajokból állnak”, kérem a nagyobb részt kihúzni, és a „kell alakítani” helyett a „lehetőség szerint törekedni kell”-t alkalmazni!	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	3.2.1 Erdőgazdálkodás: A felújításokban az őshonos fafajok használatának kizárólagosságát kérem kihúzni, vagy átfoglalni, mert ez kizárja pl. az erdeifenyő alkalmazásának lehetőségét gyenge termőhelyeken.	Természetvédelmi szempontból az erdeifenyő alkalmazása sem javasolható. Azokon a gyenge termőhelyeken ahol honos állomány nem alakítható ki, megfontolandó a művelési ág váltás (gyepesítés), vagy a kisebb foltok terméketlen területként, tisztásként való lehatárolása.
	3.2.1 Erdőgazdálkodás: A jó természetességi állapotú gyepeken való faanyagszállítás mellőzése a nyiladékokra nem alkalmazható.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	3.2.1 Vadgazdálkodás: „Natura 2000-es élőhelyek jó természeti állapotban való fennmaradásával összeegyeztethető, azoknak alárendelt	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
	vadgazdálkodás” – az „azoknak alárendelt” erős túlzás, az összeegyeztethető is eléggé kifejezi a tervező szándékát.	
	3.2.1 Vadgazdálkodás: az „erősen túltartott” kifejezést és a „Gímszarvas, dámszarvas és vaddisznó állományának jelentős csökkentése elkerülhetetlen.” mondatot kérjük kivenni!	Természetvédelmi szempontból indokoltnak tartjuk, és a tájegységi vadgazdálkodási tervvel is összhangban van!
	3.2.1 Vadgazdálkodás: Nem látjuk szükségességét, hogy minden esetben a természetvédelemmel egyeztetni kelljen vadászati berendezések átalakítását, áthelyezését.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	3.2.1 Halgazdálkodás: Milyen védett vizekre gondol itt a tervező? A Natura 2000 védetség miatt ne zárjuk ki pl. az amur telepítésének lehetőségét.	A kérdéses részt pontosítottuk. 1996. évi LIII. törvény 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében általánosan megtiltja a nem honos fajok telepítését.
	KE-1 és KE-2 d) Az első mondatot kérem törölni, mert a területen található faállományok (amellett hogy ilyen kezelésre nem alkalmasak) ilyen üzemi méretű, Pro Silva szerinti kezelése mind szakmai, mind gazdasági szempontból nem írható elő. Helyette: A jó természetességi állapotban lévő jelölő élőhelyeket lehetőség szerint a természetközeli erdőgazdálkodás módszereinek alkalmazásával javasolt kezelni, figyelembe véve annak szerkezetét, fafaj összetételét és egészségi állapotát.	A javaslatot módosítottuk.
	KE-1 Az E03, E25, E35, E36, E38, E40, E49, E 57, E68, E86 és E88 kód alatt szereplő előírások csak akkor fogadhatóak el, ha azok tényleg csak önkéntesen vállalható előírás javaslatok.	A fenntartási tervben ajánlott valamennyi (jogszabályban nem előírt) kezelési mód önkéntesen vállalható javaslat.
	KE-1 és KE-2 f) pontnál a Pro Silva módszer helyett a természetközeli erdőgazdálkodás módszereit kérem beszúrni.	A kérdéses pontot módosítottuk.
	KE-1 és KE-2 h) pont első mondata helyett: A természetközeli erdőgazdálkodás módszereinek alkalmazásával az erdők természetessége javul.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	KE-2 b) pontjánál az E35, E36, E38, E40, E49, E57, E68, E86 és E88 kód alatt szereplő előírások csak akkor fogadhatóak el, ha azok tényleg csak önkéntesen vállalható előírás javaslatok.	A fenntartási tervben ajánlott valamennyi (jogszabályban nem előírt) kezelési mód önkéntesen vállalható javaslat.
	KE-3 Javaslat: A hagyományos erdőgazdálkodás módszereit alkalmazva lehetőség szerint (a klímaváltozás és termőhely figyelembevételével) törekedni kell ezen élőhelyek természetességének javítására. A szállalóvágást kérem törölni. Az „öshonos” szó elé az „elsősorban” szót kérem beszúrni.	A javaslatot módosítottuk.
	KE-3 Az E13, E50, E51, E57, E 65, E68 és E86 kód alatt szereplő előírások csak akkor fogadhatóak el, ha azok tényleg csak önkéntesen vállalható előírás javaslatok.	A fenntartási tervben ajánlott valamennyi (jogszabályban nem előírt) kezelési mód önkéntesen vállalható javaslat.
	KE-3 d) pontban kérem hangsúlyozni, hogy a fafajcsere csak lehetőség, nem kötelezően alkalmazandó eljárás.	Pontosítottuk a tervet. Ez a pont a honos állományokba spontán betelepülő inváziós fajok eltávolítására utal, nem az állomány fafajcserejére.

Véleményező	Vélemény	Intézkedés/ Válasz
	KE-3 h) A második és harmadik mondat törlendő.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	KE-4 d) A „gyertyános-kocsányos tölgyesekké vagy cseres-kocsányos tölgyesekké” kifejezés helyett „a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló erdőállománnyá történő”-t kérjük írni. A fenyvesek átalakítása egy lépcsőben is történhet.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	KE-4 h) az akácok átalakítására vonatkozó technológiai utasításokat kérem kihúzni vagy csak lehetőségként említeni, mert nem csak ezek a módszerek léteznek az akác visszaszorítására.	A tervet a javaslat szerint módosítottuk.
	V11, V14, V19, V67, GY10, GY13 , SZ21, SZ22, SZ24,SZ25, SZ26 kód alatt szereplő előírások csak akkor fogadhatóak el, ha azok tényleg csak önkéntesen vállalható előírás javaslatok.	A fenntartási tervben ajánlott valamennyi (jogszályban nem előírt) kezelési mód önkéntesen vállalható javaslat.

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUDD20063 Szentai erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUDD20063 Szentai erdő Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. december „20.”